

Dorota Kozłowska

ORCID: 0000-0001-5826-4381

Instytut Historii Nauki im. L. i A. Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk  
Warszawa

## BIBLIOGRAFIA HISTORII NAUKI I TECHNIKI ZA 2023 R. (WYBÓR)

### Bibliography of the history of science and technology for 2023 (selection)

#### I. ZAGADNIENIA OGÓLNE HISTORII NAUKI I TECHNIKI

ARABAS Iwona: *Działalność Pracowni Historii Nauk Przyrodniczych i Medycznych Instytutu Historii Nauki PAN w 2022 r.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 219–225.

*Encyklopedia Solidarności*, t. 5: *Opozycja w PRL 1976–1989*, red. nacz. J. Olszerek, Instytut Pamięci Narodowej, Stowarzyszenie Pokolenie, Warszawa–Katowice 2023 ss. 432, faksymilia, fotografie, ilustracje, portrety.

GROBLER Adam: *Incommensurability Explained in the Terms of Presuppositions. A Comment to Kuhn's Thesis on Radical Meaning Variance*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 239–258.

HÜBNER Mateusz: *Portrety zagranicznych instytucji wsparcia twórczości naukowej i kulturalnej na łamach rocznika „Nauka Polska” a Fundusz Kultury Narodowej*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 433–471.

HÜBNER Piotr: *Encyklopedia polskiej nauki akademickiej*, t. 1–3, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, t. 1, s. 1–688; t. 2, s. 689–1274, t. 3, 1275–1942.

JAWORSKI Paweł, KULAK Teresa: *From the past of the University of Wrocław (outline of the history of the University up to 1945 and during the post-war years)*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 2023, t. 78, nr 2, s. 7–29.

KALISZUK Jerzy: *Działalność Pracowni Wiedzy o Dawnej Księżce Instytutu Historii Nauki PAN w 2022 r.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 227–236.

KOKOWSKI Michał: *Ewolucyjna transformacja czasopisma. Część 10*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 13–19.

- KOKOWSKI Michał: *Model ewaluacji czasopism Pracowni Naukoznawstwa IHN PAN: uaktualnienie zasad oceny czasopism i punktacji czasopism z historii nauki w 2023*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2023, t. 22, s. 629–670.
- KOKOWSKI Michał: *Sprawozdanie z działalności Komisji Historii Nauki PAU w roku 2022/2023*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2023, t. 22, s. 795–808.
- KOKOWSKI Michał, KOZŁOWSKA Dorota, HÜBNER Mateusz: *Działalność Pracowni Naukoznawstwa Instytutu Historii Nauki PAN w 2022 r.*, „*Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*” 2023, t. 68 nr 3, s. 237–246.
- KOZAK Bartosz: *Działalność Pracowni Historii Techniki Instytutu Historii Nauki PAN w 2022 r.*, „*Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*” 2023, t. 68, nr 3, s. 247–255.
- KOZŁOWSKA Dorota: *Bibliografia historii nauki i techniki za 2022 rok (wybór)*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2023, t. 32, nr 2, s. 173–206.
- KOZŁOWSKA Dorota: *Uzupełniony wykaz polskich czasopism historycznych oparty na modelu ewaluacji czasopism opracowanym przez Pracownię Naukoznawstwa IHN PAN*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2023, t. 22, s. 671–757.
- KULCZYCKI Emanuel, ZAMBRANO MENA Yeimer Alexander, KRAWCZYK Franciszek: *Budowa i charakterystyka Korpusu Polskich Czasopism Naukoznawczych*, „*Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia informacyjne*” 2023, t. 61, nr 2, s. 9–31.
- MARTIN-MICHALSKA Anna: *Thomas Kuhn, Stefan Amsterdamski, and the Cycles of Scientific Development*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2023, t. 22, s. 259–289.
- MURAWSKI Roman: *The Connections Between the Lvov-Warsaw School and the University in Poznań*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2023, t. 22, s. 379–396.
- ROGIŃSKA Justyna, *Nagroda im. Jana Jędrzejewicza – rozstrzygnięcie jedenastej edycji*, „*Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*” 2023, nr 4, s. 287–293.
- SADY Wojciech: *Dzieje religii, filozofii i nauki: od soboru trydenckiego do Karłowicza*, Wydawnictwo Marek Derewiecki, Kęty 2023, ss. 248.
- SCHILLER-WALICKA Joanna: *Działalność Pracowni Dziejów Oświaty i Antropologii Kultury Instytutu Historii Nauki PAN w 2022 r.*, „*Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*” 2023, t. 68, nr 3, s. 257–270.
- SZUMSKI Jan: *Działalność Pracowni Historii Idei Humanistycznych i Społecznych Instytutu Historii Nauki PAN w 2022 r.*, „*Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*” 2023, t. 68, nr 3, s. 271–278.

## II. NAUKI SPOŁECZNE

- ANİPÂRKOŮ Vadžim Vadžimavič: *Mechanizmy propagandy rosyjskiej na przykładzie druków konfederacji słuckiej z 1767 roku*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 317–381.
- AUSZ Mariusz Grzegorz: *Rozwój sieci kolegów w litewskiej prowincji pijarów w XVIII w.*, „Res Historica” 2023, t. 56, s. 181–203.
- BAJER Jakub: *Aneksja Spisza i starostw podgórskich przez Austrię w świetle korespondencji Stanisława Augusta z Canalem (1769–1772)*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. J. Bajer, J. Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 159–218.
- BARTCZAK Anna: *Szkolnictwo dla mniejszości narodowych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1991*, Instytut Pamięci Narodowej, Szczecin–Warszawa 2023, ss. 511, faksymilia, fotografie.
- BAUMAN Szymon: [recenzja] *Magdalena Jakś-Ivanovska, «Profesorowie Uniwersytetu Poznańskiego 1919–1939»*, Wydawnictwo Nauka i Innowacje, Poznań 2021 (*Monografie i Rozprawy – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Centrum „Instytut Wielkopolski” t. 8*), 436 s., „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 161–172.
- BĄBIAK Grzegorz: *«Jak wyglądała sprawa wydania Pańskiej książki o Mandelsonie?» List Floriana Sokołowa do Jerzego W. Borejszy*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 221–243.
- BĄBIAK Grzegorz: *«Rebus sic stantibus...» Lwowska korespondencja Wacława Olszewicza i Janiny Kulczyckiej-Saloni*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 245–277.
- BĄK Michał: *Armia Wielkiego Księstwa Litewskiego w okresie pierwszego rozbioru*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 437–476.
- BILIŃSKI Piotr: *Adam Vetulani (1901–1976). Historyk prawa polskiego i kanonicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2023, ss. 416.
- BILIŃSKI Piotr: *Wojenne losy Adama Vetulaniego (1939–1945)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 57–79.
- BŁACHOWSKA Katarzyna: *Polskie spory o przyczyny rozbiorów. Joachim Lelewel i jego koncepcja dziejów Polski: podstawy popularności i krytyki*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 585–623.
- BOCHENEK Mirosław: *Mikołaj Kopernik czy Thomas Gresham? O historii i dysputach wokół prawa gorszego pieniądza*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 670, ilustracje.

- BOGDAN Danuta: *Jerzy Franciszek Przeracki (1951–2023) historyk, redaktor, wydawca. Wspomnienie*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 4 (323), s. 689–699.
- BOGUSZEWSKA Anna: [recenzja] «Kształcenie pedagogiczne, artystyczne i etnologiczne w Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. 50-lecie tradycji (1971–2021)», red. nauk. Urszula Szuścik, Studio NOA, Katowice 2022, ss. 596, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 287–281.
- BORKOWSKA Katarzyna: *Platon Cyserona*, „Archiwum Historii Filozofii i Myśli Społecznej” 2023, t. 68, s. 195–210.
- BRODNICKI Mariusz: *Aktywność fizyczna oraz edukacja żywieniowa od wczesnego dzieciństwa «zasadą wydłużania życia» w koncepcji Jana Amosa Komieńskiego*, „Colloquium. Pedagogika. Nauki o polityce i administracji” 2023, nr 3, s. 131–148.
- BUCZEK Katarzyna: «Niemale czyniły ukontentowanie [...] doświadczenia». *Widowiskowa prezentacja nauki w czasach Komisji Edukacji Narodowej*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 11–31.
- BYZDRA-KUSZ Paulina: *Stanisław Łoś (1890–1974). Życie i działalność akademicka w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2023, s. 195. Seria: *Prace Ośrodka Badań nad Dziejami KUL*.
- CABAJ Jarosław: *Rola prasy w działalności społeczno-gospodarczej stowarzyszeń Akcji Katolickiej w okresie międzywojennym na przykładzie czasopism diecezji siedleckiej*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2023, t. 26, nr 4, s. 103–120.
- CASSIRER Ernst: *Jednostka i kosmos w filozofii Odrodzenia*, wstęp, oprac. i tłum. Przemysław Parszutowicz, Danilo Facca, Wydawnictwo Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2023, ss. 267.
- CATALDI Maddalena: *George Grey's Wandjina Copies. From «Aboriginal Art» to «Primitive Art» (1838–1906)*, „Organon” 2023, t. 77, s. 105–130.
- CHEKANOV Vsevolod: *Two Key Narrative Strategies in Approaching Historiography on the Path of Historians in Space and Time*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 11–22.
- CHERHIK Nataliia: *Historical and Cultural Context of the Development of the Ukrainian Museography: The Personology Dimension*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 23–37.
- CHEVALIER Adèle: *Defining «Exotic Prehistory» through Its Collections: The Case of the Musée d'Ethnographie du Trocadéro in the Early 1930's*, „Organon” 2023, t. 77, s. 53–78.
- CIBOROWSKI Robert, ZALESKO Marian: *Emigracyjna zmienność ideowa Ferdynanda Zweiga, [w:] Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 200–218. Seria: *Biblioteka polskiej modernizacji*, t. 6.

- CIEŚLUK Małgorzata: *Odwołania do autorów antycznych w «Historycznym opisie miasta Szczecina» Paula Friedeborna w kontekście programu edukacyjnego Pedagogium Księżęcego w Szczecinie. Rekonesans badawczy*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2023, t. 38, s. 100–125.
- CIOSEK Ireneusz: *Przysposobienie wojskowe w polskich szkołach w latach 1918–1939*, „Historia i Polityka” 2023, nr 45, s. 99–112.
- COYE Noël, HUREL Arnaud: *Émile Cartailhac (1845–1921): A Prehistory in Constant Reconstruction*, „Organon” 2023, t. 77, s. 25–52.
- CZEPPE Maria: *Reakcja korespondentów Jerzego Augusta Mniszcha na pierwszy rozbiór Polski w 1772 roku*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 477–506.
- CZOP Edyta: *Polki-migrantki, które zmieniały oblicze świata*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 334–351. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- DAJNOWICZ Małgorzata: *Działalność Ligi Kobiet w latach 1945–1989. Obszary aktywności na przykładzie struktur gdańskich i łódzkich*, „Czasopismo Naukowe Instytutu Studiów Kobietych” 2023, 2 (15), s. 89–110.
- DOMAŃSKI Cezary W.: [recenzja] *«Demon aktywizmu. Mieczysław Choynowski prekursor polskiej psychometrii»*, red. Maryla Goszczyńska, współpraca Ewa Goryńska i Elżbieta Strojna, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2022, ss. 347, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 231–233.
- DORMUS Katarzyna: *Jubileuszowe obchody ustanowienia Komisji Edukacji Narodowej w latach 1873–1973 w perspektywie historycznej*, „Karpacki Przegląd Naukowy” 2023, nr 2, s. 69–87.
- DROUOT Fanny: *Angélique Rougon: a novelistic version of the savage child. An anthropological reading of Emile Zola's «Le Rêve»*, „Organon” 2023, t. 77, s. 5–24.
- DUKWICZ Dorota: *Czy pierwszy rozbiór miał miejsce w 1772 roku? Nowe spojrzenie na sprawę datacji i bezpośredniej genezy rozbioru*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 269–285.
- DZIEKAN Marek: *Niezwykłe dzieje pierwszych edycji «Kitāb» Ibn Fadlāna. Orientalistyka i polityka w połowie XX w.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 9–17.
- Edukacja i wychowanie dzieci i młodzieży w czasopiśmiennictwie społeczno-kulturalnym Królestwa Polskiego w latach 1905–1918. Bibliografia adnotowana. Cz. 1, 2*, red. Renata Bednarz-Grzybek, Aneta Bołdyrew, Marta M. Kacprzak, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2023, cz. 1: ss. 928, cz. 2: ss. 852.

- FIC Maciej: „*Rzecznik historii rewolucyjnej*” Henryka Rechowicza (1929–2004) *życie publiczne i naukowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2023, ss. 328.
- Geneza paktu Hitler–Stalin: *fakty i propaganda*, red. Bogdan Musiał, Jan Szumski, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Warszawa 2023, ss. 243, ilustracje.
- GETKA-KENIG Mikołaj: [recenzja] *Adrianna Szczurba, «Kierownictwo Badań nad Początkami Państwa Polskiego (1949–1953). Geneza, działalność, znaczenie [The Directorate of Research on the Beginnings of the Polish State (1949–1953). Genesis, Activity, Significance]»*, „*Acta Poloniae Historica*” 2023, t. 127, s. 212–215.
- GETKA-KENIG Mikołaj: [recenzja] *Dominika Rychel-Mantur, «Polityk dwóch epok. Działalność publiczna Tadeusza Matuszewicza (1765–1819)»*, Katowice 2021, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, ss. 242, „*Kwartalnik Historyczny*” 2023, t. 130, nr 3, s. 661–666.
- GIERKE Michał: *Anton Walther (ok. 1515–1557), pierwszy rektor Pedagogium Księżęcego w Szczecinie, profesor uniwersytetów w Greifswaldzie i Wittenberdze*, „*Przegląd Zachodniopomorski*” 2023, t. 38, s. 75–99.
- GOLDYN Piotr: *Działalność Gimnazjum Miejskiego w Ostrzeszowie w świetle zachowanych sprawozdań z wizytacji (1929–1932)*, „*Rozprawy z Dziejów Oświaty*” 2023, t. 60, s. 33–46.
- GOŁĘBIEWSKA Joanna: *Wielka Wojna (1914–1918) na ziemiach polskich. Pamięć i przekazy kobiece*, Instytut de Republica, Warszawa 2023, ss. 463, faksymile, fotografie, ilustracje.
- GOWORKO-SKŁADANEK Beata, SADOWSKA Joanna: *Ruchy kobiece w Rosji na przełomie XIX i XX w. w walce o dostęp do edukacji*, „*Czasopismo Naukowe Instytutu Studiów Kobiety*” 2023, 1 (14), s. 137–163.
- GÓRAK Artur: *Organizacja rosyjskiego aparatu administracyjnego na terytoriach Rzeczypospolitej anektowanych w 1772 roku*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 533–564.
- GRABOWSKA-PIENKOSZ Dorota: *Towarzystwo Pedagogiczne (1868–1921). Założenia ideowe – przemiany organizacyjne i programowe – główne kierunki prac oświatowych*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 477.
- HAJSCEWICZ-ZIMEK Ilona A.: *Wyrównywanie szans edukacyjnych w polskim systemie oświaty. Studium prawne w 250. rocznicę powołania Komisji Edukacji Narodowej*, Instytut de Republica, Warszawa 2023, ss. 719, faksymile, ilustracje, mapa, portrety.
- Historię swą piszcie same: polityka, historiografia i muzealne narracje z perspektywy kobiet*, red. Iwona Dadej, Agnieszka Kaczmarska, Dobrochna

- Kałwa, Anna Nowakowska-Wierzchoś, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, Warszawa–Sulejówek 2023, ss. 372, ilustracje.
- HOJKA Zbigniew: *Ludwik Musioł – badacz dziejów Górnego Śląska*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 131–147.
- JASIŃSKI Michał Stanisław: *Kwestia unicka w badaniach wychowanków wybranych warszawskich uczelni ostatniego stulecia. Przyczynek do historii historiografii*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 65–87.
- JASIŃSKI Michał Stanisław: *Od manifestacji patriotycznych do kasaty zakonu. Bazylianie warszawscy a Powstanie Styczniowe*, [w:] *Bunt wolnych ludzi. 160. rocznica Powstania Styczniowego*, red. Beata Michalec, Tadeusz Skoczek, Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023, s. 97–114.
- JAZDON Artur: „*W bezpiecznym żyjesz kraju*”. *Polskie książki, prasa i biblioteki Poznania lat Wielkiej Wojny*, Wydawnictwo Miejskie Poznań, Poznań 2023, ss. 444, faksymilia, fotografie.
- JAZUKIEWICZ Iwona: *Myśli Jadwigi Zamoyskiej o wychowaniu*, „Studia Paedagogica Ignatiana” 2023, t. 26, s. 109–137.
- JODKOWSKI Marek: *Gabinet archeologii antycznej przy Liceum Hosianum w Braniewie w drugiej połowie XIX wieku*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 3 (322), s. 383–398.
- Johann Heinrich Abicht – filozof wileński. *Działalność naukowa i dydaktyczna (1804–1816). Badania i źródła*, oprac. Tomasz Kupś, Joanna Usakiewicz, Dalius Vilūnas, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 532, faksymilia, portret.
- JUDA Maria: *Kultura intelektualna sędziego ziemskiego lubelskiego Jacka Trembińskiego w świetle inwentarza jego księgozbioru z drugiej połowy XVIII wieku*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 27–51.
- KALISZUK Jerzy: *Spicilegium Gerarda Lefebvre’a de Lassus jako źródło do dziejów średniowiecznego księgozbioru łysogórskich benedyktynów na Świętym Krzyżu*, [w:] *Spicilegium Gerarda Lefebvre’a de Lassus. Źródło do historii benedyktynów świętokrzyskich. Studia nad zabytkiem, podobizna rękopisu*, red. Krzysztof Bracha, Marek Derwich, Jerzy Kaliszuk, Jedność, Kielce 2023, s. 39–49.
- KALISZUK Jerzy, DERWICH Marek: *Wykaz zawartości Spicilegium*, [w:] *Spicilegium Gerarda Lefebvre’a de Lassus. Źródło do historii benedyktynów świętokrzyskich. Studia nad zabytkiem, podobizna rękopisu*, red. Krzysztof Bracha, Marek Derwich, Jerzy Kaliszuk, Jedność, Kielce 2023, s. 59–66.
- KAMIENSKI Andrzej: *Plany rozbiorowe Hohenzollernów w XVII i XVIII wieku (od potopu szwedzkiego do konfederacji barskiej)*, [w:] *Pierwszy rozbiór*

- Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 33–63.
- KAMILEWICZ-RUCIŃSKA Danuta: *Działania rządu niepodległej Litwy wobec oświaty polskiej*, [w:] *Polacy na Białorusi od powstania styczniowego do XXI wieku*, t. 7: *Oświata polska na terytorium obecnej Białorusi na tle sytuacji na Litwie i Ukrainie*, red. Tadeusz Gawin, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2023, s. 541–563. Seria: Bibliotheca Europae Orientalis t. 21.
- KHORKOV Mikhail: *Meister Eckhart im polnischen Rundfunk in einer Ära des Wandels: Józef Tischners phänomenologische Interpretation der «Reden der Unterweisung»*, „Meister-Eckhart-Jahrbuch” 2023, t. 17, s. 269–290.
- KŁACZKOW Jarosław: *Z indeksem przez świat. Studenckie lata Andrzeja Wandy (1925–1931)*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 204, faksymilia, fotografie, portrety.
- KOMOROWSKA Magdalena, *Piotrkowcykowie. Z dziejów drukarstwa krakowskiego przełomu XVI i XVII wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2023, ss. 384, faksymilia, ilustracje, wykresy.
- KONARSKA-ZIMNICKA Sylwia: [recenzja] *Zbigniew Drozdowicz, «Od pseudonaukowości do naukowości»*, Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2022, 181 s., „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 157–160.
- KORDEL Jacek: *Geneza i treść deklaracji mocarstw rozbiorowych z 18 i 26 września 1772 roku*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 287–314.
- KORYBUT-MARCINIAK Maria: *Od dobrej pani do apostołki kultury. Ewolucja postaw polskich ziemianek kresowych wobec ludności wiejskiej w XIX w.*, „Studia Historica Gedanensia” 2023, t. 14, s. 178–195.
- KOSIŃSKA Urszula: *Niezrealizowany rosyjski projekt wojny z Rzeczpospolitą i jej rozbioru z 1732 roku*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 65–84.
- KOSIŃSKI Krzysztof: *Bunt duszy polskiej. O twórczości politycznej i literackiej Romana Dmowskiego (1893–1934)*, Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2023, ss. 679.
- KOSIŃSKI Krzysztof: *Józef Wacław Rokicki (1894–1976)*, [w:] *Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, tom 5, red. Krzysztof Kawęcki, Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2023, s. 314–321.
- KOZACZYŃSKA Beata: *Organizacja gniazd dziecięcych dla dzieci polskich wysiedlonych z Zamojszczyzny do dystryktu warszawskiego w latach 1942–1943*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 47–66.

- KRAS Paweł: *Dyskusja o ślepotcie i kolorach, czyli spor Andrzeja Galki z Dobczyzna z krakowskimi uczonymi o pisma Jana Wiklifa*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2023, t. 32, nr 1, s. 9–41.
- KRYŃSKA Elwira Jolanta: *The state of research on the National Education Commission in the context of its anniversaries*, „*Kultura i Edukacja*” 2023, nr 4 (142), s. 23–40.
- KRZAK-WEISS Katarzyna: «Złotodajna» makulatura. Na marginesie badań nad polskimi wydaniem modlitewnika «*Hortulus animae*», „*Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*” 2023, t. 68, nr 3, s. 97–110.
- Książka w Prusach Królewskich*, red. Wojciech Zawadzki, Wydawnictwo „Bernardinum” : Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, Pelplin 2023, ss. 519, ilustracje.
- KUCHARSKI Adam: *Aktywność polityczna i kulturalna kobiet w świetle rękopiśmiennej i drukowanej prasy polskiego oświecenia (XVIII w.)*, „*Studia Historica Gedanensia*” 2023, t. 14, s. 70–96.
- KULBAKA Jacek: *Innowacyjność reformy szkolnej czasów Komisji Edukacji Narodowej w świetle wybranej literatury przedmiotu*, „*Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*” 2023, t. 63, nr 10, s. 55–71.
- KURKOWSKA Mirella, KURKOWSKI Jarosław: *Mądrość na „Agorze”* [w:] *Mądrość w filmie*, red. Magdalena Butkiewicz, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa 2023, s. 87–143.
- KURKOWSKI Jarosław: *Kwerendy źródłowe jako „sukurs” dla konfederatów (na podstawie korespondencji J.A. Jabłonowskiego)*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2023, t. 32, nr 1, s. 73–91.
- KWIECIŃSKA Magdalena: *Działalność kolekcjonerska Juliusza Zborowskiego na rzecz Muzeum Tatrzańskiego w kontekście plebiscytu spisko-orawskiego*, „*Lud*” 2023, t. 107, s. 307–328.
- LATAWIEC Krzysztof: *Wpływ rozbiorów Rzeczypospolitej na ukształtowanie się rosyjskiego nadzoru graniczno-celnego w latach 1772–1811*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 565–581.
- LIBERA Paweł, SZUMSKI Jan: *Między ekspozycją białego wywiadu a instytucją naukową: ośrodki badające problematykę polską w Związku Sowieckim w latach 1921–1938*, „*Pamięć i Sprawiedliwość*” 2023, nr 2 (42), s. 294–318.
- ŁAPOT Mirosław: [recenzja] «*Education and „Padagogik”. Philosophical and Historical Reflections (Central, Southern and South-Eastern Europe)*», red. Blanka Kudlačova, Andrej Rajsky, Peter Lang Publishing House, Berlin-Bratislava 2019, ss. 328, „*Rozprawy z Dziejów Oświaty*” 2023, t. 60, s. 281–286.
- ŁOJKO Alicja: *Szczecińscy typografowie szkolni w XVII w. Zarys problematyki*, „*Przegląd Zachodniopomorski*” 2023, t. 38, s. 126–138.

- ŁYSAKOWSKA-TRZOSS Agata: *Nędzniczki poznańskie. Kobiety jako beneficjentki Towarzystwa Dobroczynności Dam Polskich w mieście Poznaniu w latach 1845–1853*, „Przegląd Archiwalno-Historyczny” 2023, t. 10, s. 45–60.
- MAJ Ewa: *(Nie)widoczna obecność starych kobiet w międzywojennej prasie dla Polek*, „Czasopismo Naukowe Instytutu Studiów Kobietych” 2023, 1 (14), s. 165–187.
- MARCINKIEWICZ-KACZMARCZYK Anna: *Praca wychowawczo-propagandowa i kształtowanie postaw ochotniczek Pomocniczej Służby Kobiet (1940–1945)*, „Czasopismo Naukowe Instytutu Studiów Kobietych” 2023, 2 (15), s. 71–88.
- MASSALSKI Adam, KULA Ewa: *Losy nauczycieli szkół średnich po rozwiązaniu Komisji Edukacji Narodowej na przykładzie Wydziału Ukraińskiego i Wołyńskiego*, „Karpacki Przegląd Naukowy” 2023, nr 2, s. 33–48.
- MATULA Pavol: *Pol'sko a Poliacy v spoločensko-politickej publicistike 1918–1938*, „Kontakty” 2023, nr 20, s. 25–36.
- MLYNARCZYK-TOMCZYK Anita Barbara: *Wizerunek Niemiec w podręcznikach do nauczania historii od II połowy XX wieku do czasów współczesnych. Jego polityczne i historiograficzne determinanty*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 3 (322), s. 434–450.
- MÜLLER Michael G.: *The 1772 partition of the Polish-Lithuanian Rzeczpospolita : explanations and interpretations*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 17–31.
- Na marginesie dziejów: studia z polsko-żydowskiej historii społecznej: kobiety, młodzież, dzieci*, red. Anna Landau-Czajka, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2023, ss. 499, ilustracje.
- NAWROT-BOROWSKA Monika: *Problematyka dziecka i dzieciństwa na łamach wybranych czasopism rodzinnych z XIX wieku*, „Colloquium. Pedagogika. Nauki o polityce i administracji” 2023, nr 3, s. 55–57.
- NIEMIRA Konrad: *Jean-Pierre Norblin de la Gourdain (1745–1830). Katalog obrazów*, tłum. Anne-Marie Fabianowska, Muzeum Literatury, Warszawa 2023, 340 stron, ilustracje, portrety.
- OBOLEVITCH Teresa, NYKL Hanuš: *Mistrz o Mistrzu. Andrzej Walicki i Sergiusz Hessen*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 233–262.
- OPALIŃSKA Monika, PLUDRA-ŻUK Paulina, CHLEBUS Ewa, *The Eleventh-Century 'N' Psalter from England: New Pieces of the Puzzle*, „The Review of English Studies” 2023, t. 74, nr 314, s. 203–221.
- ORZEL JOANNA: *Refleksje Józefa Andrzeja Gierowskiego o polskiej kulturze i nauce w XVIII wieku*, „Historyka. Studia Metodologiczne” 2023, t. 53, s. 249–259.
- Pamiętnik Michała Hieronima Starzeńskiego*, t. 1, oprac. Emil Kotkowicz, Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, Ciechanowiec 2023, ss. 456, ilustracje.

- PARTYKA Wiesław: *Szkolne organizacje religijne w diecezji lubelskiej w dwudziestoleciu międzywojennym*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2023, t. 120, s. 333–356.
- PATER Dariusz: *Jakie mogą być granice badań naukowych?*, „Niepodległość i Pamięć” 2023, nr 3 (83), s. 13–46.
- PIECIUL-KARMIŃSKA Eliza, WILGOSIEWICZ-SKUTECKA Renata: *Prywatna biblioteka braci Grimm*, „Biblioteka” 2023, nr 27, s. 50–78.
- PIEKARSKI Michał: [recenzja] *O słowniku inteligencji polskiej w ZSRR z perspektywy Lwowa* [«Zostali na Wschodzie. Słownik inteligencji polskiej w ZSRR 1945–1991», t. 1–2, red. Adam Hlebowicz, IPN, Warszawa 2021–2022, ss. 488, 616], „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 265–279.
- PIEKARSKI Michał, WIŚNIEWSKA Monika: *Karol Mikuli (1821–1897), „Metamorfozy”. Sprawozdanie z promocji*, Pałac Staszica, Warszawa, 24 maja 2023 roku, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 311–314.
- Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, ss. 680. faksymilia, ilustracje, mapy, portrety.
- PISKUREWICZ Jan: [recenzja] *Izabela Moszczeńska, «Wspomnienia i listy», wstęp i oprac. Adam Fijałkowski, Magdalena Rzepka, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2022, ss. 550*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 156–159.
- PISKUREWICZ Jan: *Roman Pollak (1886–1972) – nowe spojrzenie. Konferencja naukowa w 50. rocznicę śmierci. 25–26 października 2022, Poznań*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 165–166.
- PISKUREWICZ Jan: *Società Pro Cultura Femminile (1911–2002) i jej animatorka Lea Mei (1880–1961)*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 67–81.
- PISKUREWICZ Jan: *Z dystansem i ironią. Zofia Kozarynowa (1890–1992)*, „Pamiętnik Literacki” 2023, t. 114, nr 4, s. 223–238.
- PISZCZAŁKA Karolina: *Powojenne losy rękopisów z Kamienia Pomorskiego*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 127–151.
- PLUDRA-ŽUK Paulina: [recenzja] *Anna Horeczy, «Recepcja włoskiej kultury intelektualnej w krakowskim środowisku uniwersyteckim w drugiej połowie XIV i w pierwszej połowie XV wieku»*, Wydawnictwo IH PAN, Warszawa 2021, 460 s., „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 2, s. 151–156.
- PLUTA Paweł: *Józef Maksymilian Ossoliński – Pierre Bayle. Relacje, zależności, miejsca wspólne*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 107–134.
- PODGORNY Irina: *North Italian Paths of Prehistory in South America: Argentine & Uruguay (1860–1880)*, „Organon” 2023, t. 77, s. 79–104.

- POLAK Maciej: *Wędrówki po «wiedzę beczenną» Kromerów z XVI-wiecznego Bieczą*, „Facta Simonidis” 2023, t. 16, nr 1, s. 11–25.
- POZNAŃSKI Adam: *Working on medieval manuscripts in the 19th century. Letter from Hermann Usener to Friedrich Haase*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 125–136.
- Premierzy i ministrowie Rzeczypospolitej Polskiej 1918–1939*, red. Zbigniew Giryński, Jarosław Kłaczek, Wojciech Piasek, Instytut de Republica, Warszawa 2023, ss. 753, fotografie, portrety.
- PRZEPERSKI Michał: *Premier kontraktowy. Zbigniew Messner w systemie rządów Wojciecha Jaruzelskiego*, [w:] *Kryzys w Partii, Partia w Kryzysie. Ostatnia dekada PZPR*, red. Tomasz Kozłowski, Michał Siedziako, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2023, s. 151–187, wykresy.
- PUGACEWICZ Iwona H.: *Modernizacja kształcenia narodowego na przykładzie ‘communitas’ polskiej szkoły emigracyjnej w Nancy*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 84–100. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- RAJFURA Hanna: [recenzja] *«Księga sądowa Wojciecha Malskiego namiestnika królewskiego w Wielkopolsce z lat 1440–1447»*, wyd. T. Jurek, Poznań 2022, „Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters” 2023, t. 79, nr 1, s. 271.
- RUTKOWSKI Tadeusz Paweł: *Rozbiory Polski w historiografii sowieckiej w latach 1918–1956*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 625–645.
- RYŚ Jan: *Rola Komisji Edukacji Narodowej w kształtowaniu się zawodu świeckiego nauczyciela w Polsce*, „Karpacki Przegląd Naukowy” 2023, nr 2, s. 15–31.
- SASIŃSKA-KLAS Teresa: *Wkład Floriana Znanieckiego w międzynarodowe badania porównawcze w naukach społecznych*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 219–229. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- SCHILLER-WALICKA Joanna, *Komisja Edukacji Narodowej a uniwersytety europejskie w XIX wieku. Założenia, wpływy, inspiracje. Kilka refleksji w 250 rocznicę powstania Komisji Edukacji Narodowej*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 83–99.
- SCHILLER-WALICKA Joanna: *Nieznane listy Andrzeja Walickiego do Isaiaha Berlina*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 295–324.
- SCHILLER-WALICKA Joanna, URBANIK-KOPEĆ Alicja, WIŚNIEWSKA Monika: *I Zjazd Historyków Wychowania w 250. rocznicę powstania*

- Komisji Edukacji Narodowej. Osiągnięcia polskiej edukacji w kontekście europejskich przemian cywilizacyjnych*, Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, Towarzystwo Historii Edukacji, Kraków, 5–7 listopada 2023 r., „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 303–310.
- SKOWROŃSKI Piotr: *Domknięcie porozbiorowej reformy ustrojowej na sejmie 1776 roku*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 507–530.
- Słownik biograficzny polskiego obozu narodowego*, t. 5, red. Krzysztof Kawęcki, Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2023, ss. 442, portrety.
- SŁUPIANEK-WINKOWSKA Agnieszka: *Kilka uwag o specyfice badań nad historią kobiet ziemi pleszewskiej na przełomie XIX i XX wieku oraz w dobie II RP*, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Studia Historyczne” 2023, t. 23, s. 52–69.
- SOKOŁOWSKI Bartłomiej: *Prasa konspiracyjna z okresu Powstania Styczniowego*, [w:] *Bunt wolnych ludzi. 160. rocznica Powstania Styczniowego*, red. Beata Michalec, Tadeusz Skoczek, Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023, s. 551–573.
- SOSZYŃSKI Jacek: [recenzja] *Mikołaj Oloch z Szamotuł, «De hiis malis que aguntur in hoc Mundo. O niedolach, które rządzą na tym świecie; De curie miseria». O marności życia dworskiego*, wydanie, przekład z języka łacińskiego, wstęp i komentarz Mieczysław Mejer, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2022 (*Bibliotheca Litterarum Medii Aevi, Artes – Opera, Opera nr 7*), 94 s., „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 327–330.
- Spicilegium Gerarda Lefebvre’a de Lassus. Źródło do historii benedyktynów świętokrzyskich. Studia nad zabytkiem, podobizna rękopisu*, red. Krzysztof Bracha, Marek Derwich, Jerzy Kaliszuk, Jedność, Kielce 2023, ss. 850, ilustracje.
- SROKA Stanisław Andrzej: *Ile zarabiał profesor Uniwersytetu Bolońskiego w późnym średniowieczu?*, „Roczniki Historyczne” 2023, t. 89, s. 51–60.
- Stale obawiam się jakiejś katastrofy. Korespondencja Stanisława Augusta z Marcellem Bacciarellim*, tłum. Jan Maria Kłoczowski, oprac., wstęp, komentarze Konrad Niemira, Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, Warszawa 2023, plik tekstowy PDF 6,29 MB.
- Stefan Wyszyński, Pro memoria*, t. 18: 1971, red. Monika Wiśniewska, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2023, ss. 608, faksymile. Seria: Kościół katolicki w dokumentach.

- STOBIECKI Rafał, SIEWIERSKI Tomasz, *Zamiast pamiętnika. Rozmowy o historii, rybach i nie tylko...*, red. Joanna Schiller-Walicka, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2023, ss. 232, fotografie.
- SZADKOWSKI Paweł: *Rola kobiet we wczesnonowożytnej wojskowości: próba spojrzenia na przykładzie siedemnastowiecznej armii hiszpańskiej*, „Czasopismo Naukowe Instytutu Studiów Kobietych” 2023, 1 (14), s. 9–28.
- SZEWCUK Dariusz: *Seminaria nauczycielskie na terenie Królestwa Polskiego w rosyjskiej polityce oświatowej po powstaniu styczniowym*, „Res Historica” 2023, t. 56, s. 301–325.
- SZULAKIEWICZ Władysława: *Historia życia uczonego i środowiska naukowego*, „Studia Paedagogica Ignatiana” 2023, t. 26, nr 1, s. 201–209.
- SZUMSKI Jan: „*I only do it to stay alive*”. *Development of the Narrative of Unification of the Western Lands of Ukraine and Belarus with the Ukrainian and Belarusian Soviet Republics in Soviet Historical Propaganda*, „AREI: Journal for Central and Eastern European History and Politics” 2023, nr 2, s. 144–163.
- SZUMSKI Jan: *Neo-Stalinist Historical Narrative Concerning the Causes of World War II in Russian Politics of History*, „Latvijas kara muzeja gadagrāmata” 2023, t. 20, s. 90–109.
- SZUMSKI Jan: *Szkolnictwo polskojęzyczne w Białoruskiej SRS*, [w:] *Polacy na Białorusi od powstania styczniowego do XXI wieku*, t. 7: *Oświata polska na terytorium obecnej Białorusi na tle sytuacji na Litwie i Ukrainie*, red. Tadeusz Gawin, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2023, s. 327–340. Seria: Bibliotheca Europae Orientalis t. 21.
- SZWACIŃSKI Tomasz: *Dwie relacje Aleksandra M. Golicyna z Londynu (czerwiec 1756 roku)*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 129–155.
- SZWACIŃSKI Tomasz: *Rosyjskie apetyty na wschodnie ziemie Rzeczypospolitej w dobie panowania carycy Elżbiety (rekonesans badawczy)*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 85–128.
- ŚLĘCZKA Ryszard: *Nauczyciele Collegium Nowodworskiego w czasach Komisji Edukacji Narodowej*, „Karpacki Przegląd Naukowy” 2023, nr 2, s. 51–68.
- TARASIUK Dariusz: *Działalność oświatowa Polaków na terenach obecnej Białorusi w latach 1864–1914*, [w:] *Polacy na Białorusi od powstania styczniowego do XXI wieku*, t. 7: *Oświata polska na terytorium obecnej Białorusi na tle sytuacji na Litwie i Ukrainie*, red. Tadeusz Gawin, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2023, s. 89–106. Seria: Bibliotheca Europae Orientalis t. 21.

- TECHMAŃSKA Barbara: *Początki szkolnictwa górniczego w Lubinie – karta historii*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 101–118.
- TECHMAŃSKA Barbara, SANOJCA Karol: *Formy honorowania zasłużonych historyków związanych z Instytutem Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 119–147.
- TOMCZYK-KOZIOŁ Karolina: *Spisy członków łóż masonskich w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej Poznaniu jako źródło do badań nad kadrą pedagogiczną Królewskiego i Miejskiego Gimnazjum oraz Gimnazjum Mariackiego w Szczecinie w latach 1805–1935*, „Przegląd Zachodniopomorski” 2023, t. 38, s. 178–203.
- URBANIK-KOPEĆ Alicja: „*Poorest Creatures in the World*”. *Identities and Aspirations of Governesses in the Kingdom of Poland, 1864–1914 – Areas of Research*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 149–167.
- W obronie duszy polskiej. Kardynał August Hlond jako opiekun duchowy emigracji polskiej w źródłach Polskiej Misji Katolickiej we Francji 1927–1948*, oprac. i red. Monika Wiśniewska, Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego J. Paderewskiego, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2023, ss. 692.
- WALENTYNOWICZ Iwona: *Oświata w obozach dla uchodźców z Rosji Radzieckiej i w polskich osiedlach w Afryce w latach 1942–1946. Studium wychowania młodzieży na przykładzie losów Karoliny z Mariampolskich Kaczorowskiej*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 169–189.
- WASZCZUK Rafał: *Klemens XIV i dwór rzymski wobec Stanisława Augusta, konfederacji barskiej i pierwszego rozbioru – próba nowego spojrzenia*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 219–243.
- WĘCOWSKI Piotr: *Niezrealizowane projekty Pracowni Edytorskiej Instytutu Historii PAN w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w. w świetle korespondencji mediewistów*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2023, t. 32, nr 1, s. 183–219.
- [WIALIKIJ Anatol] ВЯЛІКІ Анатоль: „*Масты сяброўства*”. *Беларускае таварыства культурнай сувязі з заgranicай у культурным дыялогу з Польскай Народнай Рэспублікай 1952–1959 гг.*, [w:] *Wielokulturowość Europy Środkowo Wschodniej: doświadczenia przeszłości i wyznania teraźniejszości*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2023, s. 234–252.
- WIECZORKIEWICZ Aleksandra A.: *Korespondencja Izabeli Nagórskiej do Poli Gojawiczyńskiej z lat 1946–1963*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2023, t. 32, nr 1, s. 159–182.
- WILK Bernadeta: *Stefan Waszyński (1872–1908) i Akademia Umiejętności. Finansowanie badań naukowych historyka starożytności i papirologa*, „*Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki*” 2023, t. 32, nr 1, s. 107–129.

- WINIARZ Adam: *Nauczyciele szkół początkowych w koloniach polskich na Dalekim Wschodzie w latach 1907–1949*, „Rocznik Świętokrzyski. Seria A. Nauki Humanistyczne” 2023, t. 38, s. 53–79.
- WIŚNIEWSKA Monika: [recenzja] *Agnieszka Witkowska-Krych, «Dziecko wobec Zagłady. Instytucjonalna opieka nad sierotami w getcie warszawskim»*, Wydawnictwo Żydowskiego Instytutu Historycznego, Warszawa 2022, ss. 528, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 293–299.
- WIŚNIEWSKA Monika: *Determinanty rozwoju psychofizycznego dzieci w Polsce w pierwszych latach po II wojnie światowej*, „Glaukopis” 2023, nr 40, s. 240–269.
- WIŚNIEWSKA Monika: *Jadwiga Zamoyska – „jedna z najznamienitszych kobiet w Europie”*, „Daily News” 1855. *Wspomnienie w setną rocznicę śmierci*, <http://dziedzictwopolonii.pl/portal/jadwiga-zamoyska-jedna-z-najznamienitszych-kobiet-w-europie/>.
- WIŚNIEWSKA Monika: *Kardynał Hlond jako protektor emigracji polskiej*, <http://dziedzictwopolonii.pl/portal/kardynal-hlond-jako-protektor-emigracji-polskiej/>.
- WIŚNIEWSKA Monika: *Powstanie i rozwój Polskiej Misji Katolickiej we Francji (wybrane problemy)*, <http://dziedzictwopolonii.pl/portal/powstanie-i-rozwoj-polskiej-misji-katolickiej-we-francji-wybrane-problemy/>.
- WITKOWSKA-KRYCH Agnieszka: „*Może to nasze ostatnie lato...*” czyli o pewnym wyjeździe warszawskich sierot żydowskich na kolonie, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 191–203.
- WŁASIUK Łukasz: *Listy Stefanii Skwarczyńskiej do Anatola Sterna*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 279–294.
- WŁOCH Anna: *Jan Konopnicki (1905–1980) i jego wkład w rozwój pedagogiki jako dyscypliny naukowej*, „Rozprawy z Dziejów Oświaty” 2023, t. 60, s. 205–230.
- WÓJCIK Zbigniew J.: *Nowe edycje pism Bronisława Piłsudskiego*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 193–202.
- ZABOROWSKI Robert: *A Eulogy of Achilles*, „Eos. Commentarii Societatis Philologae Polonorum” 2023, t. 110, nr 1–2, s. 7–33.
- ZAJĄC Paweł: *Giuseppe Garampi w przededniu pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej : wiedeński pobyt nuncjusza i jego przybycie do Warszawy w 1772 roku*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 245–266.
- ZIELIŃSKA Ewa: *Naciski Rosji na Stanisława Augusta w przededniu sejmku rozbiorowego 1773–1775 w świetle raportów polskiego rezydenta w Petersburgu Jakuba Psarskiego*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 383–407.

- ZIELIŃSKA Zofia: *Królewska imaginacja? Obawy przed nowym rozbiorem w korespondencji Stanisława Augusta z Augustynem Debolim z lat 1780–1787*, [w:] *Pierwszy rozbiór Polski w świetle najnowszych badań*, red. Jakub Bajer, Jacek Kordel, Instytut de Republica, Warszawa 2023, s. 409–433.
- ZIOBER Aleksandra: *Educational Travels Commonwealth to German Reich in the First Half of 17th Century. The Case of Selected Representatives of the Sapieha Family*, „Res Historica” 2023, t. 56, s. 205–224.
- ŻMUDZKI Paweł: *Dux fabulosus. O tradycji historiograficznej osnutej wokół postaci Leszka Czarnego od „Gesta Lestkonis” do dzieł Bartosza Paprockiego*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2023, ss. 308.
- ŻUKIEWICZ Arkadiusz: *Wychowanie w ujęciu księdza Hugona Kołłątaja, recepcja społeczno-pedagogiczna za prof. Heleną Radlińską*, „Karpacki Przegląd Naukowy” 2023, nr 2, s. 89–102.

### III. HISTORIA NAUK BIOLOGICZNYCH I ROLNICZO-LEŚNYCH

- ARCHEMCZYK Stanisław: *Pamięci Profesora Zbigniewa Puchajdy (1939–2023)*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 1 (320), s. 179–184.
- ARCHEMCZYK Stanisław: *Profesor Andrzej Hopfer (1933–2023) prezes Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 4 (323), s. 700–705.
- BALORDA Vito: *Reductionism Debate in Molecular Biology: Max Delbrück’s Complementarity Approach*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 587–610.
- BIELECKI Konrad: [recenzja] *Aleksandra Jakóbczyk-Gola, «Ogrody zwierząt. Staropolskie zwierzyńce i menażerie»*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeum Historii Polski, Warszawa 2021, ss. 371, il. 53, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 4, s. 507–516.
- BUKOWCZYK Piotr: *Dzieje Szkoły Rolniczej i Rolniczej Szkoły Uzupełniającej w Legnicy przed 1945 r.*, „Szkice Legnickie” 2023, t. 44, s. 33–68.
- BRAUN Krzysztof: *Związki warszawskich etnologów z Muzeum Przemysłu i Rolnictwa*, „Rocznik Mazowiecki” 2023, t. 30, s. 211–217.
- CABAN Wiesław: *«Ruska jeda», czyli o pożywieniu ziemianina na syberyjskim zesłaniu w XIX wieku*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 33 (37), s. 7–11.
- CHŁOSTA Jan: *Profesor Roch Mackowicz nie żyje*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 3 (322), s. 510–512.
- CZAPLA Julia: *Świadectwo krakowskiego ogrodu przełomu XV i XVI wieku*, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 33–50.
- DANKOWSKA Maria: *«Jak cię widzą, tak cię piszą» – ogród na miarę ambicji i możliwości łódzkiego fabrykanta*, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 239–263.

- DASZKIEWICZ Piotr: *Medal Jean Emmanuela Giliberta w zbiorach Narodowego Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu*, „Echa Przeszłości” 2023, t. 24, nr 2, s. 219–223.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Polscy członkowie Société Cuvierienne i współpracownicy Félix Edouarda Guérin-Méneville (1799–1874)*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 53–63.
- DASZKIEWICZ Piotr, SAMOJLIK Tomasz: *Żubr i Puszcza Białowieska w lwowskim piśmie Łowiec*, „Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody” 2023, t. 42, nr 3–4, s. 101–108.
- DIAS-LEWANDOWSKA Dorota: «*Strongly spice-scented, young, good*». *Ways of Classifying Wine and the Change in the Assortment of Polish Nobles' Cellars in the second half of the eighteenth century and early nineteenth century*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 2, s. 151–165.
- GRENDAL-KURMANOW Magdalena: *Zielniki, ochrona i konserwacja*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2023, ss. XVI + 286, ilustracje.
- GROTH Andrzej: *Rybolówstwo na Zalewie Wiślanym w XVI–XVII stuleciu na przykładzie Elbląga i Tolkmicka*, „Nautologia” 2023, t. 58, nr 160, s. 44–47.
- GRZEŚKOWIAK Joanna, BRANDYS Anna Maria: *Morwa biała (Morus alba L.) w ujęciu naukowym i kulturowym. Od jedwabnictwa do papieru*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 243–265.
- GWIAZDOWICZ Dariusz J., DASZKIEWICZ Piotr, IWAN Dariusz: *Nietypowe okazy muzealne ptaków w korespondencji Witolda Ziembickiego (1874–1950) i Janusza Domaniewskiego (1891–1954) z lat 1925–1928*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 137–157.
- HAUTDIDIER Baptiste, BANOS Vincent, KRASNODEBSKI Marcin, GINTER Zoé, COUDERCHET Laurent, LEMOIGNE Nicolas, PORTÉ Annabel, BOUISSET Christine, NAGELEISEN Sébastien, KULL Christian: *Au-delà du face-à-face entre une forêt industrialisée et ses «marges sauvages»: dynamiques d'innovation et processus de requalification des espaces forestiers en Aquitaine*, „Pour. La revue du Groupe Ruralités, Éducation et Politiques” 2023, nr 246, s. 55–62.
- IGNACZAK Paweł: *Ogród i park jako dopełnienie programu muzealnego zamku w Gołuchowie w czasach Jana Działyńskiego i Izabeli z Czartoryskich Działyńskiej (ok. 1872–1899)*, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 289–307.
- JAGIEŁŁO Marzanna: *Uwagi na temat polskich ogrodów w XVIII wieku. Rozważania na marginesie monografii Seweryna Malawskiego*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 1, s. 77–89.
- JAGIEŁŁO-JAKUBASZEK Katarzyna: *Ogród w podróży: o spostrzeżeniach na temat ogrodów w wybranych relacjach polskich podróżników po Europie*

- w 2. połowie XVIII wieku, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 205–220.
- JAKÓBCZYK-GOLA Aleksandra: *Wiecznotrwale. Konserwacja i ekspozycja kolekcji botanicznych w dawnej Polsce*, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 93–114.
- KNAPIK Aleksandra: *O sztuce i praktyce komponowania form kwiatowych w ogrodzie puławskim*, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 265–287.
- KÖHLER Piotr: *Duchowni w historii botaniki w Polsce*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 19–50.
- KÖHLER Piotr: [recenzja] Magdalena Grenda-Kurmanow, «Zielniki. Ochrona i konserwacja». Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 2023, ss. 286, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 251–253.
- KÖHLER Piotr: *Nowa propozycja periodyzacji dziejów botaniki w Polsce*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 301–341.
- KÖHLER Piotr: *100. rocznica urodzin prof. Anny Medveckiej-Kornaś*, „Alma Mater. Miesięcznik Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2023, nr 244, s. 38–39.
- KOPEL Konrad: *Importowanie kosmologii. Analiza O drzewach i ziołach dzikich, lasach etc. Jana Krzysztofa Kluka jako nośnika nowoczesnego świata*, „Prace Kulturoznawcze” 2023, t. 27, nr 2, s. 59–75.
- KRZAK-WEISS Katarzyna: «*Polacy jeszcze na onym babim Herbarzu siedzą*», czyli o fenomenie polskich edycji «*Ogrodu zdrowia*», „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 11–31.
- KUBUS Radosław: *Kilka uwag na temat pożywienia codziennego i odświętnego w dziewiętnastowiecznym Elblągu w świetle «Tagebuch einer Elbingerin» (1825–1830)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 4, s. 465–481.
- Kwitające Tradycje – wiejski ogród dawniej i dziś*, oprac. Dorota Gnatowska, Agnieszka Kiersnowska, Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, Ciechanowiec 2023, ss. 95, fotografie, ilustracje.
- LATOS Andrzej: *Zmienne losy parku dworskiego, czyli Requiem dla kolekcji dendrologicznej w Sojkach*, „Kutnowskie Zeszyty Regionalne” 2023, t. 27, s. 137–180.
- LIZINIEWICZ Jacek: *Zarys historii Nadleśnictwa Gostynin*, „Rocznik Gostyniński” 2023, t. 5, s. 99–114.
- ŁARIONOW Dominika, STEFAŃSKI Krzysztof Stefański: *Parc de Sceaux pod Paryżem – przeobrażenia zespołu ogrodowego i jego współczesność*, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 221–237.

- MALAWSKI Seweryn: «*Ogrody Hesperyd*» – XVIII-wieczne kolekcje roślin oranżeryjnych w Polsce. Analiza zasobu, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 177–204.
- MARKIEWICZ Anna: «*Koło pałacu misterne kwatery, drzewa pomarańczowe, kwiecie rozliczne*». Sztuka ogrodowa w świetle polskich relacji podróżniczych z 2. połowy XVII wieku, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 115–139.
- MORELLO Magda: «*Na serdeczną wódkę kwiatki wonniejące wszelakie...*» – XVIII-wieczne ogrody i proces wytwarzania perfum w świetle źródeł pisanych, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 163–176.
- NOWAK Joanna, WRZESIŃSKA Katarzyna: *Between Biology and Culture. Polish Reflections on the Concept of Race in the Nineteenth Century*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 343–377.
- PARUSEL Jerzy B., STACHURSKA-SWAKOŃ Alina: *Zarys historii badań botanicznych i mykologicznych Babiej Góry*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 473–507.
- SUCHECKA Anna: *Jak uczynić pleć piękną? Środki pielęgnacyjne według Marcina z Urzędowa*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 2, s. 135–150.
- Śladami Mistrzów: *miejsca fascynacji prekursorów polskiej geobotaniki*, red. Artur Obidziński, Polskie Towarzystwo Botaniczne, Warszawa 2023, ss. 761, faksymilia, fotografie, mapy, portrety.
- TEIXEIRA DA SILVA Jaime A.: *The Misrepresentation of Petri Dish, as «petri» Dish, in the Scientific Literature*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 611–626.
- TITIUS Jan Daniel: *Parus Minimus u Polaków remiz, u bolończyków pendulinus opisany: zadedykowany znakomitemu panu Hannsowi Gotthelfowi von Globigowi = Parus minimus Polonorum Remiz, Bononensium pendulis descriptus : perillustri domino Hanns Gotthelf a Globig*, tłum. Tomasz Babnis, Miejska Biblioteka Publiczna w Chojnicach, Chojnice 2023, ss. 110, ilustracje.
- WAWRZYŃIAK Bogdan Marian: *Problematyka reformy rolnej i struktury agrarnej w polskim rolnictwie okresu międzywojennego*, „Zagadnienia Doradztwa Rolniczego” 2023, nr 4, s. 41–54.
- WILK Bernadeta: *Antoniogo Wagi «Dzienniki podróży» do Egiptu*, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie” 2023, t. 68, s. 121–138.
- ZWIĄZEK Tomasz, LEŃCZUK Mariusz, ZACHARA-ZWIĄZEK Urszula: *Lustracja królewskich puszczy, lasów i borów na Mazowszu z 1566 roku*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 2, s. 181–201.

## IV. HISTORIA NAUK MEDYCZNYCH

- ARABAS Iwona: *Natural and medical sciences-nature and man*, [w:] *Polish science and technology contributing to progress*, Bosz, Lesko 2023, s. 70–91.
- ARABAS Iwona: *Źródła wiedzy panien apteckowych: tradycje słowiańskie czy śródziemnomorskie?*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 323–334.
- ARABAS Iwona, KSIĘŻOPOLSKI Robert: *Druga edycja Międzynarodowej Konferencji Naukowej «Rośliny lecznicze w nauce i kulturze»*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 275–285.
- AUGUSTYNOWICZ Danuta: *Zwalczanie chorób wenerycznych występujących w pierwszych latach powojennych wśród żołnierzy WP na podstawie publikacji zamieszczonych w „Lekarzu Wojskowym”*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 137–162.
- BATYCKI Krzysztof: *Historia Zakładu Radiologii Pediatricznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Cz. I*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 11–23.
- BIJAŁD Anna: *Dydaktyczny charakter ogrodów roślin leczniczych na przykładzie Ogrodu Roślin Zielarskich Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich i Ogrodu Roślin Leczniczych i Kosmetycznych Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 231–242.
- BINIECKA Małgorzata, WRZEŚNIAK Małgorzata: *Ewolucja pojęcia jakości i metod otrzymywania olejków eterycznych; znaczenie w historii nauk medycznych wybranych olejków eterycznych z obszaru Morza Śródziemnego*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 343–360.
- BISKUPSKI Jacek: *Alkoholizm na łamach wybranych czasopism medycznych w dwudziestoleciu międzywojennym*, „Infotezy. Periodyk naukowy poświęcony mediom i nauce o informacji” 2023, nr 2, s. 9–21.
- BŁOŃSKI Mariusz: *O metodach walki z epidemią cholery w Nasielsku w latach 1892–1894*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 201–210.
- BRALEWSKI Sławomir: *«Terrible diseases» spreading among the Romans in «Res Gestae» by Ammianus Marcellinus*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2023, t. 22, nr 1, s. 29–48.
- CHAJKO Grzegorz: *Znane i nieznane aspekty turystyki w Piwnicznej i Rytrze w okresie międzywojennym w świetle wybranych artykułów prasowych*, „Studia Sandecjana” 2023, t. 4, s. 160–181.

- CHUDZIKOWSKA-WOŁOSZYN Małgorzata: *Wieści kuracyjne dla prowincji w donosach i reklamach prasowych z przełomu XIX i XX wieku : egzemplifikacja na podstawie wybranych materiałów z „Gazety Toruńskiej” [w:] Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 69–93.
- CHWASTYK-KOWALCZYK Jolanta, KRASIŃSKA Izabela, SŁAWIŃSKI Piotr: *Chrześcijańskie i starozakonne szpitale na łamach czasopisma «Zdanie Sprawy z Czynności Rady Głównej Opiekuńczej Instytutów Dobroczynnych w Roku...» (1833–1869 [1870])*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 2023, t. 121, s. 37–56.
- CIESIELSKA Maria: *Pomoc medyczna świadczona Żydom ocalałym z obozów koncentracyjnych tuż po zakończeniu działań wojennych, ze szczególnym uwzględnieniem leczenia choroby głodowej*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 163–199.
- CZABAN Mykoła: *Hrabia Karol Sągajłło – pionier medycyny lokalnej*, „Kwartalnik Kresowy” 2023, t. 9, nr 2, s. 133–152.
- CZYŻ Lidia Maria: *Dzikie rośliny w leczeniu codziennych dolegliwości Lasowia-ków (na podstawie badań Franciszka Kotuli)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 187–203.
- DASZKIEWICZ Piotr: *Rośliny lecznicze Rzeczypospolitej w pracach Jeana-Em-manuela Giliberta (1741–1814) – kilka refleksji na temat fitoterapii w «Exercitia phytologica»*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 335–342.
- DROBNIK Jacek: *Zasługi Karola Linneusza dla postępu nauk farmaceutycznych w XVIII w.*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 105–133.
- FOUCRIER Jean-Charles: *Hélène Sparrow-Germa, a Polish-French Biologist in the Resistance at the Pasteur Institute*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne” 2023, t. 150, nr 3, s. 519–531.
- FREY Ludwik: *Rośliny, złoczyńcy, skarby – rośliny magiczne w praktyce*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 9–34.
- FURDOVA Alena, OLAH Zoltan: *The beginnings of the development of ophthalmology in Slovakia region Bratislava*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 25–31.
- GAIDAI Olga, SROGOSZ Tadeusz: *Czynniki kulturowe i społeczno-polityczne wpływające na występowanie epidemii dżumy na obszarze Prawobrzeżnej Ukrainy i południowo-zachodnich guberni Rosji na przełomie XVIII i XIX w.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 11–26.
- GAIDAI Olga, SROGOSZ Tadeusz: *Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Hospitals in Times of Crisis” Warszawa, 18–20 maja 2023 r.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 213–216.

- GAIDAI Olga, SROGOSZ Tadeusz: *The Evolution of Views of Franz Karl Heintz, the Quarantine Physician of the Right-Bank Ukraine, Concerning the Reasons of Occurrence, Course and Treatment of the Plague*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 39–53.
- GĘSIKOWSKA Kamila: *Projekt nauki o człowieku w teorii jestestw organicznych Jędrzeja Śniadeckiego*, „Prace Kulturoznawcze” 2023, t. 27, nr 2, s. 47–58.
- GIERMAZIAK Wojciech, LIPÍŃSKA Maria: *Opieka zdrowotna w PGR-ach w okresie powojennym na łamach czasopisma „Medycyna Wiejska”*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 379–401.
- GŁUSIUK Anna: *An introduction to Michele Savonarola's (1385–1446) treatise entitled «Ad mulieres ferrarienses de regimine pregnantium et noviter natorum usque ad septennium»*, „Echa Przeszłości” 2023, t. 24, nr 2, s. 11–25.
- GŁUSIUK Anna: *«Da debelle principii descendono debelle effecti»*, *Michał Savonarola o starzeniu się pokoleń, najlepszym wieku do zamążpójścia i prokreacji w traktacie «Ad mulieres ferrarienses de regimine pregnantium et noviter naturom usque ad septennium»*, „Wschodni Rocznik Humanistyczny” 2023, t. 20, nr 2, s. 61–71.
- GŁUSIUK Anna: *«W bólach będziesz rodziła» – Taddeo Alderotti, Aldobrandino ze Sieny, Michał Savonarola i inni o bezpłodności, ciąży i porodzie w średniowieczu*, „Średniowiecze Polskie i Powszechne” 2023, t. 15, s. 77–97.
- GRUSZECKI Robert, WALASEK-JANUSZ Magdalena: *Zastosowanie kapusty głowiastej białej w polskim lecnictwie ludowym*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 267–284.
- GRYGLEWSKI Ryszard Witold: *Niechciane mRNA, czyli historia pewnej idei*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 249–268. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- GRZYBOWSKI Andrzej: *Konrad Dziegielewski (1903–1977), zasłużony współtwórca okulistyki poznańskiej*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 97–100.
- GRZYBOWSKI Andrzej, RABIZA Agnieszka: *Witold Juliusz Kapuściński (1910–1988), humanista i twórca okulistyki uniwersyteckiej w polskim Wrocławiu*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 115–122.
- GRZYBOWSKI Andrzej, RABIZA Agnieszka: *Witold Maciej Kapuściński (1882–1951), twórca poznańskiej Kliniki Okulistycznej*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 107–114.
- GRZYBOWSKI Andrzej, ZAMACHOWSKA Monika: *Franciszek Sroczyński (1862–1900), uzdolniony docent okulistyki w Krakowie*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 155–161.

- IWASZKIEWICZ Maja: *Sekrety alchemii. Eliksięry, homunkulusy i kamień filozofów na usługach władców*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2023, ss. 224, faksymilia, fotografie, ilustracje, portrety.
- JANICKA Iwona: *Z medycyną pod strzechy: sposób Michała Minkiewicza na edukację włościan na czas cholery*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 211–228.
- JASKULSKA Wiktoria: *Od przypadku do rewolucji, czyli tytaniczna praca Per-Ingvara Brånemarka*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 269–290. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- JASKULSKA Wiktoria, SZMYT Katarzyna: *Potrzeby i pokusy życia codziennego farmaceutów w świetle wspomnień Wiesława Fuska ujętych w książce «Przez piaski pustyni» oraz Leona Pawlika w powieści «Ankara»*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 25–44.
- JASTRZĘBSKI Włodzimierz: *Stan badań nad funkcjonowaniem służby zdrowia w okręgu Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie (Reichsgau Danzig-Westpreussen) w latach 1939–1945*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 95–107.
- JESZKE Jaromir: *Koncepcja „patocenozy” a naukowe struktury narracji o pandemii COVID-19. Doświadczenia i perspektywy*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 29–41.
- JESZKE Jaromir: *Pandemia COVID-19 jako źródło modyfikacji polskiej historiografii medycznej*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 213–228.
- JÓZEFÓW-CZERWIŃSKA Bożena: *The role of passion combined with the mission to protect humanity reflected in the memoirs of Ludwik Hirszfeld*, „Horizonty Wychowania” 2023, t. 22, nr 63, s. 65–75.
- KIERZEK Andrzej: *Klinika Otolaryngologii Uniwersytetu Jana Kazimierza*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 33–49.
- KIERZEK Andrzej, OBREBOWSKI Andrzej, KOTUŁA Jacek: *Emma Mościsker (1898–1942), jedna z pionierek polskiej foniatrii*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 131–140.
- KÖHLER Piotr, MUSZYŃSKA Bożena: [recenzja] *Jacek Drobnik, «Historia botaniki farmaceutycznej»*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2021, ss. 613, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 205–209.

- KONARSKA-ZIMNICKA Sylwia: *Zdrowie i choroba w «Księdze instruktażu w zakresie elementów sztuki astrologicznej» Al-Biruniego, „Średniowiecze Polskie i Powszechne”* 2023, t. 15 (19), s. 56–75.
- KOPCZYŃSKI Michał: *Insulina i upadek wieży z kości słoniowej. Rzecz o zmieniających się uwarunkowaniach innowacyjności, „Przegląd Historyczny”* 2023, t. 114, nr 3, s. 353–381.
- KORAB Michał: *Chirurgia w czasach wojny. Losy majora lekarza Henryka Mazanka, kierownika grupy chirurgicznej Szpitala Ewakuacyjnego nr 21 w Lublinie, podczas kampanii wrześniowej 1939 roku, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”* 2023, t. 86, s. 123–129.
- KORAB Michał: *Działalność wojskowego Centrum Szpitalnego „Zamość” po kapitulacji Armii „Kraków” w 1939 r., „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”* 2023, t. 86, s. 51–61.
- KORAB Michał, MORMUL Agata: *Pułkownik doktor Władysław Gergovich (1893–1951), biografia lekarza-żołnierza, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”* 2023, t. 86, s. 101–106.
- KORYBUT-MARCINIAK Maria, STUDNICKA-MARIAŃCZYK Karolina: *Opieka zdrowotna na dworze maluszyńskim w XIX wieku w świetle źródeł prywatnych rodziny Ostrowskich, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”* 2023, t. 71, nr 4, s. 427–443.
- KOSIŃSKA Bożena: *Sprawozdanie z działalności Komisji Badań nad Historią Nauk Medycznych Komitetu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk za okres od 21 czerwca 2022 r. do 13 czerwca 2023 r., „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”* 2023, t. 68, nr 4, s. 271–273.
- KOSIŃSKI Krzysztof: *Komunizm w psychiatrii, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”* 2023, t. 68, nr 1, 2023, s. 137–149.
- KOZIŃSKA Agnieszka: *Alkoholizm jako problem społeczny w świetle kilku poufnych sprawozdań przygotowanych na posiedzenie Biura Politycznego KC PZPR, 28 lipca 1987 r., „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną”* 2023, t. 29, suplement, s. 95–111.
- KOZŁOWSKA Urszula, SIKORSKI Tomasz: *Badania Włodzimierza Kulczyckiego nad chorobami koni tramwajowych we Lwowie w latach 1891–1905, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”* 2023, t. 68, nr 4, s. 89–111.
- KRAWCZYK Aneta Maria: *Żeńskie zgromadzenia zakonne w diecezji płockiej w latach 1925–1939: działalność społeczna i opiekuńczo-wychowawcza, Płocki Instytut Wydawniczy, Płock 2023, ss. 287, tablice, ilustracje.*
- KSIEŻNIAKIEWICZ Piotr: *Opieka medyczna w szkołach powszechnych w powiecie bydgoskim w latach 1920–1939: wybrane problemy, [w:] Lecznictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 53–68.*

- KUBIAK Rafał: *Opieka zdrowotna w Solcu Kujawskim w okresie międzywojennym*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 69–85.
- KUROWSKA Hanna: *Działalność lecznicza Polskiego Czerwonego Krzyża na wsi Ziemi Lubuskiej w latach 1945–1948*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 111–141.
- Lecznictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, ss. 200, faksymilia, fotografie, ilustracje, portrety, Wykres.
- Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, ss. 244, fotografie, ilustracje, portrety.
- LIBERA Zbigniew: *Etnobotanika, etnomedycyna i etnografia w Polsce*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 205–219.
- LIPKA Arkadiusz: *Od noża do nitki: zarys historii rozwoju narzędzi chirurgicznych*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 135–173.
- LISOWSKI Arkadiusz: *Ewolucja techniki operacyjnej cięcia cesarskiego*, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie, Leszno 2023, ss. 155, faksymilia, fotografie, portrety.
- LIWERSKA-GARSTECKA Aneta: «*Mortui vivos docent*» – badania anatomiczne w starożytnej medycynie greckiej, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 119–129.
- LUSEK Joanna: *Plakat w służbie medycyny. Zdrowie publiczne jako temat plakatów z kolekcji Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu (lata 50.–80. XX wieku)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 37–81.
- MAGOWSKA Anita: *Pozamedyczne czynniki epidemii cholery w Poznaniu w latach 1831–1866*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 31–51. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- MAGOWSKA Anita: *Ślady ajurwedy w dziewiętnastowiecznej medycynie polskiej: kasus szpitali cholerycznych w Warszawie i Poznaniu w latach 1831 i 1866*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 87–116.
- MAJCHRZYK-MIKUŁA Joanna: *Pierwszy model medycyny szkolnej w Polsce po II wojnie światowej*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 113–136.

- MAKOWSKA-WĄS Justyna, PODOLAK Irma: *Błękit i rośliny lecznicze – słówka o indygo i nie tylko*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 35–72.
- MALINOWSKI Witold: *Położnictwo wczoraj i dziś. Historia cięcia cesarskiego*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Mazowieckiej w Płocku, Płock 2023, ss. 450, faksymilia, fotografie, portrety.
- MARCINIUK Jolanta, KOWALCZE Katarzyna: *Mniszek (Taraxacum) w fitoterapii europejskiej i azjatyckiej*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 89–103.
- MARCYSIAK Małgorzata: *„Leczyć czy nie leczyć” – rozwój medycyny geriatrycznej w Polsce w okresie powojennym do lat 70. (wybrane zagadnienia)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 403–429.
- MARCYSIAK Małgorzata: *Projekt opieki nad osobami starszymi na wsi w okresie powojennym*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 93–119. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- MARCYSIAK Małgorzata, LIPIŃSKA Maria: *Sprawozdanie z II konferencji naukowej z cyklu: Medycyna polska i krajów demokracji ludowej po II wojnie światowej pt. «Medycyna w nauce i polityce w latach 1944–1989»* – Warszawa, 16.09.2023 r., „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 193–201.
- MAREK Anna: *„Jak Wojtek swoją rodzinę od jaglicy ratował”. Zwalczanie jaglicy w Polsce po II wojnie światowej*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 319–357.
- MAREK Anna: *Problematyka ciąży, macierzyństwa i opieki nad dzieckiem w «Kalendarzach Przyjaciółki», 1949–1994*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 121–141. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- MARKOWSKI Artur: *Deaf People in the Kingdom of Poland, in Light of the 1897 Census*, „Almanach Historyczny” 2023, t. 25, s. 213–246.
- MIGAŁA Mariusz, SKOLIK Beata: *System Pehra Henrika Linga (1776–1839) i jego wpływ na rozwój rehabilitacji po I wojnie światowej*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 207–229. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- MIKOŁAJCZYK Mateusz: *Factors that contributed to the good condition of Nicolaus Copernicus's teeth*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 68, s. 63–69.

- MOJŻYŃ Norbert: *Użytkowe i symboliczne znaczenie roślin leczniczych na planie opactwa Sankt Gallen (pocz. IX wieku)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 221–242.
- MOROZOWA Olga, *Sytuacja epidemiczna i działalność portowych oddziałów kwarantanny na terenach obecnej południowej Ukrainy od XVIII do początku XX w.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 89–103.
- NAPIERAŁA Anita: *Przyrodolecznictwo wobec szczepień ochronnych na podstawie publikacji „Przewodnika Zdrowia” (1895–1914)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 27–48.
- NIEREBIŃSKI Jakub: *Na styku medycyny i szamanizmu : problemy medyczne Gabonu na podstawie wspomnień Haliny Kalejty-Petrykowskiej*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 45–66.
- NIEZNANOWSKA Joanna: *«Trudne dzieciństwo». Pomorska Akademia Medyczna w okresie stalinizmu (1948–1956)*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 161–190. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- NOWAKOWSKA-ZAMACHOWSKA Monika: *The Industrial Committee of the Medical Society of Krakow (1886–1912)*, „Folia Historica Cracoviensia” 2023, t. 29, nr 2, s. 5–44.
- OKNIŃSKI Witold: *Leczyli nie tylko siedlczan. Słownik biograficzny siedleckich lekarzy XX wieku*, Miejska Biblioteka Publiczna w Siedlcach, Siedlce 2023, ss. 374, faksymilia, fotografie, portrety.
- OWECKI Michał: *Wybuch epidemii cholery w Warszawie w 1892 roku w dyskusjach Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 53–72. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- PACIOREK Magdalena: *Higienizacja polskiej wsi przełomu lat 50. i 60. XX w. na przykładzie wybranych województw*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 359–378.
- PACIOREK Magdalena: *Lęk przed prowincją – sytuacja absolwentów wydziałów medycznych wobec nakazów pracy w świetle sprawozdań ze zjazdów medyków lat 50 XX w.*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 129–144.
- PACIOREK Magdalena: *Opieka zdrowotna na wsi na przełomie lat 60. i 70. XX w. w świetle doniesień prasowych – problem zgłaszalności pacjentów*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie*, red. Wojciech

- Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 143–163.
- PACIOREK Magdalena: *Rola prasy studenckiej w kształtowaniu nowego oblicza studenta medycyny lat 50. XX w.*, [w:] *Wyznania idee i czas, Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 143–160. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- PALIGA Renata: *Lęk przed nieznaną chorobą. Lekarze wobec pierwszej epidemii cholery na ziemiach polskich w 1831 roku i współczesnej pandemii wirusa SARS-CoV-2*, [w:] *Lekarz w czasach zarazy. Studia z dziejów historii i medycyny*, t. 1, red. Ewa Baum, Edward Białek, Dariusz Lewera, Krzysztof Wroniecki, Quaestio Przemysław Włodarczyk, Wrocław 2023, s. 69–86.
- PARTYKA Joanna: *Czy ziołolecznictwo ludowe jest ludowe? Na marginesie dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych debat wokół korzeni fitoterapii*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 313–322.
- PAZDA Agnieszka, ŚLUSARCZYK Wojciech: *Obraz i znaczenie nieprofesjonalnej opieki medycznej w „Wiernej rzece” Stefana Żeromskiego*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 15–24.
- PENKALA-GAWĘCKA Danuta: *Pogane rutowaty (Peganum harmala L.) w tradycjach ludów Azji Środkowej i jego popularność w dobie pandemii COVID-19 – perspektywa antropologii medycznej*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 135–164.
- PEKACKA-FALKOWSKA Katarzyna, RAJ Danuta: *Materiały do dziejów ustawodawstwa medycznego i aptekarskiego we wczesnonowożytnym Elblągu (cz. 1): siedemnastowieczna «Ordinantz, Der Herren Medicorum, Apothecker, Barbierer»*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 167–190.
- PŁONKA-SYROKA Bożena: *75 lat polskiej medycyny i farmacji we Wrocławiu (1945–2020). Wybrane elementy historii wrocławskich wyższych uczelni. Część trzecia*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 131–164.
- PŁONKA-SYROKA Bożena: [recenzja] *«Johann Bartholomäus Trommsdorff (1770–1837) und die Pharmazie, Chemie und Medizin seiner Zeit»*, pod red. Ingrid Kästner i Christopha Friedricha, Seria: *Europäische Wissenschaftsbeziehungen*, pod red. Dietricha von Engelhardta, Ingrid Kästner, Jürgena Kiefera i Karin Reich, t. 21, Shaker Verlag, Düren 2022, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 213–219.
- PŁONKA-SYROKA Bożena, SYROKA Andrzej: *Zmiany w standardzie popularyzacji wiedzy o chorobach tzw. zwykłych i epidemicznych u dzieci na przykładzie*

- dzie kalendarzy adresowanych do mieszkańców Śląska w latach 1615–1786, [w:] *Lecznictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 147–199.
- POMIAN Julia: *Wiara w cudowne uzdrowienia na przykładzie XVIII-wiecznych relacji sporządzonych w sanktuarium w Tuligłowach*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 35–52.
- POPIOŁEK Bożena: *Medykamenty roślinne w szlacheckich rejestrach zakupów, receptach i poradnikach medycznych w XVIII wieku*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 285–311.
- POPIOŁEK-BARCZYK Katarzyna: *Złocień maruna – starożytny lek na współczesne choroby*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 73–88.
- PRZYGODZKI Sławomir: *Kaliszanie I połowy XIX w. wobec choroby i śmierci w świetle zachowanych testamentów i inwentarzy pośmiertnych*, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Studia Historyczne” 2023, t. 23, s. 27–40.
- RAJ Danuta, WĘGLORZ Jakub: *Pułapki i meandry. Trudności poznawcze i interpretacyjne towarzyszące badaniom przyczyn i przebiegu chorób w przeszłości*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 49–62.
- RYBIŃSKA-BIELECKA Aleksandra: *Wojskowa służba zdrowia Okręgu Korpusu Wojska Polskiego nr IV Łódź w latach 1921–1939*, Instytut Pamięci Narodowej, Łódź–Warszawa 2023, ss. 527, faksymilia, fotografie, mapy, portret.
- SIEK Bartłomiej: *Urzędowo przepisane. Recepty w gdańskiej literaturze epidemicznej XVI i XVII w.*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 63–78.
- SKOLIK Beata: *Elizabeth (Elli) Kristina Björkstén (1870–1947). Fińska reformatorka gimnastyki i jej wkład w rozwój rehabilitacji*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 231–247. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- SPIELVOGEL Izabela: *Ochrona zdrowia społeczności żydowskiej na Górnym Śląsku w latach 1945–1950*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 201–225.
- SPIELVOGEL Izabela: *Organizacja opieki zdrowotnej i działalność fitofarmaceutyczna braci morawskich na Śląsku do pierwszej poł. XX wieku*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 73–91. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.

- SROGOSZ Tadeusz: [recenzja] *O negatywnych skutkach pandemii COVID-19 i wojny dla piśmiennictwa historyczno-medycznego (analiza przypadku rozważań Renaty Elżbiety Paligi na temat dżumy w epoce stanisławowskiej)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 205–212.
- STAWIAK-OSOSIŃSKA Małgorzata: *Instytucjonalna opieka położnicza nad kobietą ciężarną i rodzącą w Polsce w okresie PRL-u*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 227–252.
- STĘPNIIEWSKI Paweł, BŁOCH Waldemar, BURDUK Jakub, SEREDYKA-BURDUK Małgorzata: *Zapewnienie podstawowej opieki okulistycznej wyzwaniem XXI wieku: przyczyny, problemy, propozycje rozwiązań*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 183–198.
- STRZAŁA Agata: *Geneza świadomej zgody w medycynie krajów anglojęzycznych. Od narkozy do świadomości i od kontraktu do praw*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 9–28.
- SZERLE Marcin: *Spółdzielnia Mieszkaniowa „Za Falochronem” w Gdyni w latach 1967–1989. Okoliczności powstania, zakres opieki, oddziaływanie społeczne*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 277–318.
- SZLAGOWSKA-PAPUZIŃSKA Aleksandra: *Macierzyństwo i zdrowie kobiety w środowisku wiejskim okresu powojennego*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 253–276.
- SZOT-RADZISZEWSKA Elżbieta: *Drzewa w ludowym obrazie świata. Przyczynek do badań nad wierzeniami ludowymi o drzewach, ich stosowaniu w magii i leczeniu*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 165–185.
- ŚLUSARCZYK Wojciech: *Apteka „Pod Łabędziem” w Bydgoszczy. Genius loci – tradycje – perspektywy*, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, ss. 279, fotografie, ilustracje, plan.
- ŚLUSARCZYK Wojciech: *Fabryka Chemiczno-Techniczna «Euskol» w Lubostroniu (1909–1945) na tle lokalnego przemysłu chemiczno-farmaceutycznego*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 87–97.
- ŚLUSARCZYK Wojciech: *Zbiory farmaceutyczne w Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach*, [w:] *Lecznictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 165–182.
- ŚLUSARCZYK Wojciech, KOPROWICZ Daria: *Apteki wiejskie, filialne i domowe (lekarskie) na terenie Kujaw i Pomorza Gdańskiego (1918/1920–1951)*,

- [w:] *Lecnictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 99–109.
- ŚLUSARCZYK Wojciech, ŁAZARZ Radosław: *Brykiety kadzidlane Euskol – między koncepcją miazmatyczną a bakteriologiczną?*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 45–64.
- TATARKIEWICZ Anna: *About the Troubles of Roman Men Conceiving a Descendant. Male Fertility Disorders in Ancient Rome*, „Almanach Historyczny” 2023, t. 25, s. 11–23.
- TATARKIEWICZ Anna: *Czy Soranus znał skalę Apgar?*, [w:] *Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 291–299. Seria: *Medycyna – Przemiany – Procesy*, t. 1.
- TOMKIEWICZ Monika: *«Eksperymenty» prowadzone przez prof. Rudolfa Spannera nad produkcją mydła z tłuszczu ludzkiego w Instytucie Anatomii Akademii Medycznej w Gdańsku*, [w:] *Lecnictwo na prowincji: narracje – źródła – epidemie: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Rafał Kubiak, Jakub Nierebiński, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 109–127.
- TUROS Maria Joanna: *Działania medyczne w notatkach lekarzy z okresu powstania styczniowego*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 2, s. 65–86.
- TUROS Maria Joanna: *Instrukcja dla lekarzy polowych – mało znane rozporządzenie z okresu Powstania Styczniowego, dotyczące organizacji wojskowej służby zdrowia*, [w:] *Bunt wolnych ludzi. 160. rocznica Powstania Styczniowego*, red. Beata Michalec, Tadeusz Skoczek, Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023, s. 115–135.
- TWAROWSKA-ANTCZAK Emilia, ANTCZAK Krzysztof: *Ars medica w prowincjach Imperium Rzymskiego na przykładzie Hiszpanii: studium epigraficzno-historyczne*, [w:] *Lecnictwo na prowincji: między perspektywą lokalną i globalną: wybrane problemy*, red. Wojciech Ślusarczyk, Gabriela Frischke, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, s. 9–33.
- URBANEK Bożena: *Starość, niechęć czy pesymistyczna aproba stanu... (problem w publicystyce medycznej XIX i początków XX wieku)*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” 2023, t. 86, s. 87–93.
- URBANEK Bożena, SOBOLEWSKI Jarosław: *XIX-wieczne kompendium wiedzy o chorobach zakaźnych Patologia i terapia szczegółowa – pierwszy podręcznik w polskim tłumaczeniu*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 153–163.
- WĘGLORZ Jakub: *Epidemie na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i terenach zaborów do XX w. – różne płaszczyzny badań*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 9–10.

- WICHROWSKA Elżbieta: *Zapisy codzienności... O dziewiętnastowiecznych dziennikach choroby i osobistych szkicownikach malarskich*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2023, ss. 496, faksymilia, fotografie, ilustracje, portrety.
- WNĘK Jan: *Popularyzacja wiedzy medycznej w społeczeństwie polskim w latach 1956–1970 (na przykładzie publikacji popularnonaukowych)*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 9–36.
- WOLSKI Piotr: *Najstarszy zachowany leksykon przyrodniczy na ziemiach polskich. Z warsztatu filologa i wydawcy. Kwestie edytorskie, perspektywy badawcze*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, nr 1, s. 361–379.
- WÓJCIK Andrzej J., SIEMBAB Mateusz: *Studia medyczne Jana Jaśkiewicza na Uniwersytecie Wiedeńskim (1766/1767–1775)*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 155–190.
- WÓJCIK Zbigniew: *Doktor Benedykt Dybowski – zesłaniec bez prawa praktyki lekarskiej*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 31 (35), s. 95–100.
- Wyzwania, idee i czas. Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2023, ss. 302, faksymilia, fotografie. Seria: Medycyna – Przemiany – Procesy, t. 1.
- ZIELIŃSKI Marek Grzegorz: *Mór, czyli zaraza : z problematyki badawczej nad identyfikacją chorób zakaźnych w okresie staropolskim (XVI–XVIII wiek)*, [w:] *Wyznania idee i czas, Wybrane problemy z dziejów nauk medycznych*, red. Wojciech Ślusarczyk, Maja Kozdrój, Lublin 2023, s. 11–30.
- ŻALNORA Aistis: *Społeczne aspekty edukacji higienicznej w Litwie Sowieckiej w latach 1944–1989: choroby weneryczne*, „Medycyna Nowożytna. Studia nad Kulturą Medyczną” 2023, t. 29, suplement, s. 83–93.

## V. HISTORIA NAUK

### MATEMATYCZNO-FIZYCZNO-CHEMICZNYCH

- BAKALARCZYK Wioleta Magdalena: *Obchody pięćset pięćdziesiątej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 roku*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 4 (323), s. 682–688.
- BESLER Gabriela: *Giuseppe Peano in Germany, His Connections with German Mathematicians, and the First English Translation of Gottlob Frege's Unpublished Letter to Adolph Mayer on Giuseppe Peano's Mathematical Logic*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 9–28.
- BESLER Gabriela: *Wpływ polskich logików na rozwój logiki matematycznej w Niemczech. Na podstawie korespondencji przedstawicieli szkoły lwowsko-warszawskiej z Heinrichem Scholzem w latach 1928–1956*, [w:] *Polacy za*

- granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 133–151. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- Bibliografia kopernikowska, t. 4, 2002–2022, oprac. Adam Biedrzycki, Jolanta Milz-Kłaczek, Wojciech Szramowski, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. XXVI + 210.
- BIENIAS Barbara: *Jak (nie) pisać o Mikołaju Koperniku – refleksje na marginesie nowych biografii*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 187–212.
- BIENIAS Barbara: *Ogólnopolskie obchody Światowego Kongresu Kopernikańskiego*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 265–269.
- BIENIAS Barbara: [recenzja] «*Poésie et astronomie. De l’antiquité au romantisme*», edited by Florian Barrière and Caroline Bertonèche, „Aestimatio: Sources and Studies in the History of Science” 2023, t. 3, nr 1, 161–169.
- BIRKENMAJER Ludwik A.: *Nicolaus Copernicus. Part One: Studies on Copernicus’s Works and Biographical Materials*, transl. with notes and commentary by André Goddu, red. naukowa Jarosław Włodarczyk, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 822, faksymilia, fotografie, ilustracje.
- BŁASZCZYK Piotr, MRÓWKA Kazimierz: *Budowa materii w „Meteorach” Kartezjusza*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 2, s. 7–26.
- BORAWSKA Teresa: *Uśmiech fortuny i gorycz losu. Aleksander Sculteti (ok. 1485–1570), przyjaciel Mikołaja Kopernika*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 4 (323) s. 519–577.
- BORKOWSKA Katarzyna: *Korespondencja Jana Heweliusza z Eliaszem de Leonibus i Marią Cunitią*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, s. 43–52.
- BORODA Krzysztof: *Pojemność miar nasypnych w XVI-wiecznej Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2023, ss. 220, mapy.
- BURTON David M.: *Historia matematyki*, konsultacja merytoryczna Jacek Banaś, tłum. Małgorzata Dąbkowska-Kowalik, Witold Sikorski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2023, ss. XV + 771, ilustracje.
- CHACHAJ Marian: *Mikołaj Kopernik czasy studenckie. Kraków, Bolonia, Rzym, Padwa i Ferrara (1491–1503). Miejsca – ludzie – książki*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 310, ilustracje.
- CIESIELSKA Danuta: *Franciszek Leja (1885–1979) i jego wspomnienia «Dawniej było inaczej»*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 167–225.

- CURIE Pierre: *O symetrii zjawisk fizycznych, symetrii pola elektrycznego i pola magnetycznego*, autor przekładu i komentarza Andrzej Ziółkowski, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 23–67.
- DOMORADZKI Stanisław: *Działalność Komisji Historii Matematyki przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Matematycznego w latach 1977–2000*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 509–540.
- DOMORADZKI Stanisław: *Mark Kac (1914–1984) – twórca prężnego ośrodka naukowego zakresu rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej w USA*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 182–199. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- GARBARCZYK Jerzy: *W stulecie I Zjazdu Fizyków Polskich 1923–2023*, „Postępy Fizyki” 2023, t. 74, nr 4, s. 31–40.
- GINGERICH Owen: *Książka, której nikt nie przeczytał*, tłum. J. Włodarczyk, Copernicus Center Press, Kraków 2023, ss. 352, fotografie, ilustracje, mapy, portrety.
- GIRININKAITĖ Veronika, KLEINERT Andreas, SZNAJDER Roman: *An Update of the Paper: ‘On known and less known relations of Leonhard Euler with Poland’*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 293–299.
- HELLER Michał: *Teoria względności Mikołaja Kopernika*, Copernicus Center Press, Kraków 2023, ss. 144, ilustracje.
- Jan z Głogowa. *Wprowadzenie do Traktatu o sferze Johna z Holywood*, tłum. i oprac. Robert K. Zawadzki, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza, Częstochowa 2023, ss. 444, ilustracje. Seria: Biblioteka Długosza, t. 5.
- JANISZEWSKI Paweł: *Mroczna Selene. Magiczny rytuał sprowadzania księżycy z niebios w epoce antycznej*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2023, ss. 500, mapa.
- JASIŃSKI Maciej: *Astrologia według satyryka i astrologia według lekarza. Komentarz Józefa Strusia do pisma Lukiana z Samosat «O gwiazdoznawstwie»*, [w:] *Światy (nie)równoległe. Literatura wobec astronomii*, red. Grzegorz Raubo, Jarosław Włodarczyk, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2022, s. 19–43.
- JASIŃSKI Maciej: *Dwa listy S. Lubienieckiego do Wiszowatego*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 53–72.
- JASIŃSKI Maciej: [recenzja] *Tylko jedna strona Księżyca. Uwagi o historii astronomii w książce Karen ni Mheallaigh «The Moon in the Greek and Roman Imagination»*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 229–247.
- KARPIŃSKA Karolina: *Mikołaj Kopernik jako matematyk. Aparat matematyczny «De revolutionibus» ze współczesnego punktu widzenia*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 4 (323), s. 633–664.

- KĘCIŃSKA-LEMPKA Barbara: *Szpieg w Collegium Chemicum, czyli niezwykle życie prof. Aleksandra Lempki*, „Kronika Miasta Poznania” 2023, nr 3, s. 232–240.
- KOKOWSKI Michał: *A Critical Comment on T.S. Kuhn's Views about the So-called Copernican Revolution and Several Current Prejudices – Barriers in Scientific Communities*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 149–238.
- KOKOWSKI Michał: *Dlaczego nadal interesuje nas Mikołaj Kopernik (1473–1543)? 550-lecie urodzin Mikołaja Kopernika i 150-lecie pierwszego publicznego posiedzenia Akademii Umiejętności w Krakowie*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 71–147.
- KOKOWSKI Michał: *Dokonania Mikołaja Kopernika w astronomii matematycznej i fizycznej*, [w:] *Kopernik jego świat*, red. Marcin Banaś, Norbert Haliński, Wydawnictwo Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum, Warszawa 2023, s. 10–20.
- KONARSKA-ZIMNICKA Sylwia Kamilla: *Znaczenie daty urodzin – wymiar astrologiczny i astronomiczny średniowiecznych i wczesnonowożytnych horoskopów natalnych*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 4 (323), s. 578–590.
- Kopernik. Influencje. Katalog wystawy*, oprac. Agnieszka Franczyk-Cegła, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2023, ss. 182, faksymilia, fotografie. Plik tekstowy EPUB 92,73 MB.
- KRASNODEBSKI Marcin: [recenzja] *Research between Science, Society and Politics: The History and Scientific Development of Green Chemistry*, „Ambix” 2023, t. 70, nr 3, s. 333–335.
- KRASNODEBSKI Marcin: *An unlikely bifurcation: history of sustainable (but not Green) chemistry*, „Foundations of Chemistry” 2023, 25, s. 463–484.
- KRASNODEBSKI Marcin: *Beyond green chemistry: Radical environmental transformation through Sanfte Chemie (1985–1995)*, „History of Science” 2023, Vol. 62(2), s. 280–304.
- KRASNODEBSKI Marcin: *Ideologiczne, polityczne i filozoficzne podstawy polityki naukowej i przemysłowej niemieckiej partii Zielonych w latach 80. i 90.: przypadek „miękkiej chemii” (sanfte Chemie)*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 54–583.
- KUBASIK Maria: *Rok Kopernikański w Legnicy na tle Dolnego Śląska (1973 r.)*, „Legnicki Almanach. Rocznik historyczny” 2023, t. 5, s. 103–120.
- Mikołaj Kopernik: portrety i inne wizerunki, portraits and other images*, red. Krzysztof Nierzwicki, Liliana Lewandowska, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 213, ilustracje, portrety.
- MIZIOŁEK Jerzy, CECI Francesca, TESSICINI Dario: *Copernico e la rivoluzione del mondo: Copernicus and the revolution of the Word = Kopernik i rewolucja świata*, Faculty of Archaeology. University of Warsaw, Roma–Varsavia, 2023, ss. 160, ilustracje. Katalog wystawy: Parco Archeologico del Colosseo, Roma, 21 ottobre 2023–29 gennaio 2024.

- MURAWSKI Roman: [recenzja] *Andrzej Dąbrowski, Magdalena Hoły-Luczaj, Andrew Schumann, Konrad Szocik, Jan Woleński, «Leksykon logików polskich 1900–1939», Copernicus Center Press, Kraków 2022, ss. 386, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 153–159.*
- PISKUREWICZ Jan: *Workshop «Copernicus and Italy», Rzym 28–30 września 2023, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 295–297.*
- ROSZAK, Stanisław, WIECZOREK Agnieszka: *Mikołaj Kopernik: życie po życiu: osiemnastowieczne kręgi pamięci*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Toruń 2023, ss. 305, ilustracje.
- SEMADENI Zbigniew: *Różne oblicza matematyki. Matematyka z historycznego, ontogenetycznego i filozoficznego punktu widzenia*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 582, ilustracje, wykresy.
- SOBEL Dava: *Doskonalsze niebo: jak Kopernik zrewolucjonizował Wszechświat*, tłum. Anna Mądry, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 301, ilustracje.
- Stanisława Grzepskiego (1524–1570) De multiplici siclo et talento Hebraico: polska egzegeza renesansowa wobec nauki europejskiej, Wstęp. Tekst. Przekład. Komentarz*, red. Waldemar Linke, tłum. Dominika Budzanowska-Wegłenda, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2023, plik tekstowy PDF 21,75 MB.
- STOPKA Krzysztof: *Mikołaj Kopernik i jego Uniwersytet*, „Rocznik Krakowski” 2023, t. 89, s. 5–22.
- WŁODARCZYK Jarosław: *Astronomia Mikołaja Kopernika i jej wczesna recepcja*, [w:] *Kopernik. Influncje. Katalog wystawy*, oprac. Agnieszka Franczyk-Cegła, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2023, 6–10.
- WŁODARCZYK Jarosław: *Owen Gingerich, 1930–2023*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 257–261.
- WŁODARCZYK Jarosław: *Owen Gingerich: astrofizyk, historyk nauki, teolog amator*, [w:] *Owen Gingerich, Książka, której nikt nie przeczytał*, tłum. J. Włodarczyk, Copernicus Center Press, Kraków 2023, s. 5–10.
- WŁODARCZYK Jarosław: *Reducing meridian circle observations in positional astronomy*, „Journal for the History of Astronomy” 2023, t. 54, nr 4, s. 485–486.
- WÓJCIK Wiesław: *Jerzy Sława-Neyman jako współtwórca nowoczesnej statystyki matematycznej*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 152–181. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.

## VI. HISTORIA NAUK O ZIEMI

- Atlas historyczny Polski. Ludzie, koncepcje, realizacje*, red. Marek Słoń, Bogumił Szady, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, Warszawa 2023, ss. 172, faksymilia, fotografie, mapy, portrety, wykresy.

- BABIJ Paweł: [recenzja] *Daniel Gosk, «Średniowieczne kapaliny z ziem polskich na tle europejskim», Muzeum Zamkowe w Malborku, Malbork 2022, ss. 467, kat., 218 il, pendrive z fot., „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 4, s. 503–506.*
- BANASZEK Tadeusz: *Charakterystyka geograficzno-wojskowa guberni radomskiej przed wybuchem powstania styczniowego, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 31 (35), s. 43–47.*
- BARTOSZEWICZ Henryk: *Forteczne prace kartograficzne korpusu inżynierów wojskowych 1815–1831, „Miscellanea Historico-Archivistica” 2023, t. 30, s. 55–80.*
- BRZEGOWY Paweł: *Emil Habdank Dunikowski (1855–1924). Rys życia zawodowego i prac naukowych, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 29–64.*
- DZIERŻEK Jan, JANISZEWSKI Robert: *Professor Leszek Lindner – scientific profile and achievements, „Acta Geologica Polonica” 2023, t. 73, nr 3, s. 263–288.*
- EYSYMONTT Rafał: *Bariery naturalne i antropogeniczne w rozwoju przestrzennym miasta średniowiecznego i nowożytnego na Śląsku, analiza kartograficzna, „Średniowiecze Polskie i Powszechnie” 2023, t. 15, s. 186–218.*
- GAUL Jerzy: *Polonika w oddziale kwatermistrzowskim c. i k. Naczelnej Komendy Armii w Archiwum Wojny w Wiedniu (wrzesień–listopad 1918), „Miscellanea Historico-Archivistica” 2023, t. 30, s. 183–209.*
- GĄSSOWSKA Maja: [recenzja] *Piotr Orliński, «Pogoda i klimat regionów południowobałtyckich od końca XIV do początków XVI w. w źródłach narracyjnych», Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2022, ss. 300, mapy, tabele, diagramy, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 4, s. 498–502.*
- JACKOWSKI Antoni: *Przez życie z geografią, red. Rita Pagacz-Moczarska, Wydawnictwo Naukowe Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Kraków–Warszawa 2023, ss. 679, faksymilia, fotografie, portrety.*
- KONOPSKA Beata, BARWIŃSKI Marek, KOŚCIK Elżbieta, KAWALEC Krzysztof, SULEJA Włodzimierz, LUPA Michał, ZAWADZKI Mateusz: *Kształtowanie granic niepodległej Polski w świetle dokumentów kartograficznych, Polskie Towarzystwo Historyczne, Warszawa 2023, ss. 430, faksymilia, fotografie, mapy, plany, portrety, wykresy.*
- KONOPSKA Beata, BARWIŃSKI Marek, ZAWADZKI Mateusz, LUPA Michał: *Shaping Poland's borders after the First World War. Methodological problems of creating digital cartographic repositories, tłum. Paweł Wit Zagórski, Polskie Towarzystwo Historyczne, Warszawa 2023, ss. 106, faksymilia, fotografie, ilustracje, mapy.*
- KOWALKOWSKI Krzysztof: *Jadwiga Kowalkowa (1909–1995). Pracownica geodezji w Kartuzach, „Kartuskie Zeszyty Muzealne” 2023, t. 8, s. 53–75.*

- KOZAK Bartosz: *Jubileusz profesora Zbigniewa Wójcika*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 163–164.
- KULIGOWSKA Aleksandra: *Wpisywanie Polski na mapę Europy. Listy w sprawie «Atlasu historycznego»* (Maria Korzeniowska, Joachim Lelewel, Ignacy Żegota Onacewicz), „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 93–123.
- KUNA Jakub: *Ortofotomapa Lublina 1944: od zdjęć Luftwaffe do aplikacji mapowej – idea, metody, współczesne wyzwania przetwarzania i publikacji archiwalnych zdjęć lotniczych*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 1, s. 21–40.
- LABERSCHEK Jacek: *Sieć rzeczna średniowiecznego Krakowa. Próba syntezy*, „Rocznik Krakowski” 2023, t. 89, s. 23–34.
- MIECZNIK Jerzy: *O losach polskich geologów*, cz. 2, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2023, ss. 266, ilustracje.
- MRÓZ Urszula, ZADAK Rafał: *XIX-wieczne poglądy na budowę złoża solnego Wieliczki*, „Studia i Materiały do Dziejów Żup Solnych w Polsce” 2023, t. 37, s. 210–273.
- NIEBELSKI Eugeniusz: *Zesłaniec Adam Jastrzębski i jego wspomnienia o powstaniu nad Bajkałem 1866 roku*, „Almanach Historyczny” 2023, t. 25, s. 193–211.
- OSIECKI Jerzy: *Miedzianka – góra magiczna*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 33 (37), s. 153–156.
- OSTROWSKI Jerzy: *Polonika w biuletynie Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 2, s. 152–159.
- OSTROWSKI Jerzy: *Teofil Szumański jako nauczyciel i kartograf oraz jego wkład w kartografię homerowską*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 1, s. 41–54.
- PANECKI Tomasz: „Atlas” bez „Atlasu” [w:] *Atlas historyczny Polski. Ludzie, koncepcje, realizacje*, red. Marek Słoń, Bogumił Szady, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, Warszawa 2023 s. 137–161.
- PAPROTNY Zbigniew: *Dawne śląskie kurioza kartograficzne*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 2, s. 141–151.
- PASŁAWSKI Jacek: *Tyle już lat minęło... Wspomnienia redaktora „Polskiego Przeglądu Kartograficznego”*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 2, s. 119–134.
- PIOTROWSKI Jan Paweł: *Jaka była pierwsza „Ziemia” po wojennej przerwie?*, „Ziemia. Czasopismo naukowe poświęcone krajoznawstwu i turystyce” 2023, t. 69, s. 249–252.
- RUTKOWSKI Henryk: *Polska XVI wieku – mapy szczegółowe*, [w:] *Atlas historyczny Polski. Ludzie, koncepcje, realizacje*, red. Marek Słoń, Bogumił Szady, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, Warszawa 2023, s. 35–76.

- SIWEK Jerzy: *Wystawa w 100-lecie Polskiego Przeglądu Kartograficznego*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 2, s. 111–114.
- SIWEK Jerzy, SŁOMSKA-PRZECZ Katarzyna: *Sesja jubileuszowa w 100-lecie Polskiego Przeglądu Kartograficznego*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 2, s. 99–114.
- SKRYCKI Radosław: *Pierwszy stan mapy województwa poznańskiego Georga Freudenhammera z 1645 roku*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 2, s. 135–140.
- SŁOŃ Marek: *Kontynuacja i zmiana*, [w:] *Atlas historyczny Polski. Ludzie, koncepcje, realizacje*, red. Marek Słoń, Bogumił Szady, Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, Warszawa 2023, s. 77–135.
- SOLARZ Marta: *Kartografia matematyczna – synteza geografii i matematyki w przeszłości i współcześnie*, „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” 2023, t. 8, nr 1, s. 7–20.
- SZCZEPAŃSKI Seweryn, LASEK Piotr: *Nowe źródło kartograficzne do badań południowej części jeziora Jeziorak oraz przyległych miejscowości*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 2, s. 167–180.
- UDVARVÖLGYI Zsolt András: *Under the Spell of Distant Landscapes: On the Lives and Work of a Few Famous Hungarian Travellers and Explorers after 1945 – an Introduction to the Topic for English-Speaking Readers*, „Studia Historiae Scientiarum” 2023, t. 22, s. 761–791.
- WATRAS Edyta: *«Dziennik podróży do Turcji odbytey w roku MDCCCXIV» przykładem literatury podróżniczej ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 33 (37), s. 129–136.*
- WÓJCIK Andrzej J., WÓJCIK Zbigniew: *Abraham Werner’s students in Poland*, „International Commission on the History of Geological Sciences INHIGEO. Annual Record” 2023, nr 55, s. 44–48.
- Zagraniczne piśmiennictwo kartograficzne 1968–2018. Bibliografia opracowana na podstawie wykazów nowości literatury zestawianych przez Jerzego Ostrowskiego i zamieszczanych w kwartalniku „Polski Przegląd Kartograficzny” (1969–2015) oraz półroczniku „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” (2016–2018)*, oprac. Zenon Kozieł, Małgorzata Kozieł, Polskie Towarzystwo Geograficzne Oddział Kartograficzny, Wydawnictwo Naukowe Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń–Warszawa, 2023, ss. 700, portrety, wykresy. Seria Biblioteka Polskiego Przeglądu Kartograficznego, t. 5.

## VII. HISTORIA NAUK TECHNICZNYCH I TECHNIKI

*100 lat Automobilklubu Wielkopolski (1923–2023): między pasją a pożytkiem publicznym*, red. Jaromir Jeszke, Automobilklub Wielkopolski, Poznań 2023, ss. 190, ilustracje.

- BANASZEK Tadeusz: *Budownictwo wojskowe między Wisłą a Pilicą w XIX–XXI wieku*, Księży Młyn Dom Wydawniczy, Łódź 2023, ss. 160, faksymilia, fotografie, ilustracje, mapy, plany.
- BANDO Adam: *Polskie czasopisma motoryzacyjne w latach 1911–1939*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2023, t. 26, nr 4, s. 37–59.
- BARANOWSKA-FIETKIEWICZ Anna, ŁOPUSKI Lech: *Zegary i zegarki w zbiorach Muzeum Narodowego w Gdańsku*, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Gdańsk 2023, ss. 188, fotografie.
- BERKOWICZ Karina: *Kamieniarze Deskurów z Sancygniowa Jan Skotnik (1857–1932) i Karol Skotnik (1879–1945)*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 33 (37), s. 118–128.
- BERNATOWICZ Tadeusz: *Zamek na Wawelu. Modernizacja w latach 1598–1605. Giovanni Trevano – Vincenzo Scamozzi?*, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 51–91.
- BOJARSKI Hubert: *Rola kolei w Powstaniu Styczniowym*, [w:] *Bunt wolnych ludzi. 160. rocznica Powstania Styczniowego*, red. Beata Michalec, Tadeusz Skoczek, Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023, s. 493–505.
- BONUSIAK Andrzej: *W służbie postępu. Polscy inżynierowie na emigracji po II wojnie światowej. Studium losów*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 280–309. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- CZAJEWSKI Jerzy, TUCHOLSKI Zbigniew: *Inżynier Seweryn Wachowski: twórca żeglugi parowej Kolei Wschodniochińskiej na rzece Sungari*, Narodowe Muzeum Techniki, Instytut Historii Nauki PAN, Warszawa 2023, 114, ilustracje.
- CZARNUCH Zbigniew: *O kołach wodnych i ich szczególnym znaczeniu w początkach dziejów cywilizacji technicznej regionu*, „Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny” 2023, nr 30, s. 197–217.
- CZERNIK Zbigniew: *Nowożytnie obiekty sepulkralne w kościołach historycznej Warmii (ok. 1500–ok. 1800)*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2023, nr 1 (320), s. 57–150.
- CZOSNYKA Mieczysław: *Adam Błażej Idzikowski (1842–1907), powstaniec 1863 r. i inżynier kolejowy. Zarys dziejów rodzinnych*, „Rocznik Tarnowski” 2023, t. 28, s. 79–90.
- ĆWIKŁA Marek: *Elektryfikacja warszawskiego węzła kolejowego PKP 1933–1950*, Księży Młyn Dom Wydawniczy, Łódź 2023, ss. 160, faksymilia, fotografie, ilustracje, mapa, plan, wykresy.
- DOMINAS Przemysław: *Centralna kolej transandyjska Callao – Lima – La Oroya. Dzieło polskiego inżyniera Ernesta Malinowskiego*, Księży Młyn Dom Wydawniczy, Łódź 2023, ss. 378, faksymilia, fotografie, ilustracje, mapy.

- DRZEMCZEWSKI Jerzy: *Kamienie milowe 100-letniej historii gdyńskiego portu*, „Nautologia” 2023, t. 58, nr 160, s. 103–106.
- FRANZ Maciej: *Wkład Polaków w „modernizację” pola walki w czasie drugiej wojny światowej (aspekt lotniczy)*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 334–371. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- GADOMSKA Wiesława: *New York parks as nodal areas for traditional and alternative public transportation*, „Teka Komisji Urbanistyki i Architektury” 2023, t. 51, s. 67–82.
- GAŁKOWSKI Andrzej: *Nieznane wizerunki założenia pałacowo-ogrodowego w Bolimowie ze zbiorów drezdeńskich*, „TECHNE. Seria nowa. Półrocznik Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego” 2023, nr 12, s. 141–162.
- GETKA-KENIG Mikołaj: *Commemorative Architecture, Periclean Athens and the Polish Revolution of 1791. Auguste de Choiseul-Gouffie’s Pantheon-Inspired Temple for Warsaw*, „Classical Receptions Journal” 2023, t. 15, nr 4, s. 434–457.
- GETKA-KENIG Mikołaj: *Inwentaryzacja polskich strat wojennych w zakresie zabytków architektury (1940–1950)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2023, t. 71, nr 1, s. 57–75.
- GETKA-KENIG Mikołaj: *Urzędnicza kariera Bonifacego Witkowskiego (1800–1840) – przyczynek do dziejów biurokracji budowlanej w Królestwie Polskim*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 81–96.
- GŁÓWKA Jan: *Z zagadnień wielokulturowości przestrzeni miejskiej Kielc, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna”* 2023, nr 33 (37), s. 12–17.
- GOBAN-KLAS Tomasz: *Wielcy innowatorzy z Polski w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 372–384. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- GOŁĘBIEWSKI Grzegorz: *Nieudane próby zbudowania w latach II RP pomnika dziękczynnego za odparcie najazdu bolszewickiego na Płock*, „Notatki Płockie. Kwartalnik Towarzystwa Naukowego Płockiego” 2023, nr 3, s. 24–43.
- JAWORSKI Jacek: *Kosy bojowe Powstania Styczniowego 1863–1864*, [w:] *Bunt wolnych ludzi. 160. rocznica Powstania Styczniowego*, red. Beata Michalec, Tadeusz Skoczek, Wydawnictwo Muzeum Niepodległości, Warszawa 2023, s. 435–455.
- KALINA Dariusz: *Inwestycje rodziny Zagajskich na terenie Kielc, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna”* 2023, nr 33 (37), s. 98–104.

- KAMIŃSKA Magdalena: [recenzja] *Magdalena Zdrodowska, «Telefon, kino i cyborgi. Wzajemne relacje niesłyszania i techniki»*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2021, 492 s., „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 331–336.
- KAMOSIŃSKI Sławomir: *Od architektury mostu do architektury komputera. Wkład migrantów z Polski w modernizację techniki na świecie*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 313–333. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- KARGOL Tomasz: *Początki przemysłu naftowego w Galicji przed okresem autonomii w świetle wybranych polskich tytułów prasowych*, „Krakowskie Pismo Kresowe” 2023, t. 15, s. 39–57.
- KONDRACKI Tadeusz: *Grupa ścigaczy Polskiej Marynarki Wojennej na wodach brytyjskich (1940–1945)*, Instytut Historii PAN, Muzeum Marynarki Wojennej, Warszawa 2023, ss. 344, tablice, faksymilia, fotografie, ilustracje, portrety.
- KOWALSKI Tomasz: *Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Kurowie. Historia budowlana obiektu i kwestia autorstwa projektu świątyni*, „Notatki Płockie. Kwartalnik Towarzystwa Naukowego Płockiego” 2023, nr 1, s. 3–18.
- KOZAK Bartosz: *Bitwa pod Bobrzą, 10 czerwca 1863 r. Powstańczy epizod nieukończonego zakładu wielkopiecowego z lat 1828–1831*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 31 (35), s. 101–114.
- KOZAK Bartosz: *Kamień graniczny kopalni rudy żelaza «Dąbrowa» («Dąbrówka», «Maria», «Miedzierza») koło Kawęczyna. Z dziejów przemysłu górniczo-hutniczego w dobrach Ruda Maleniecka*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 33 (37), s. 87–97.
- KOZAK Bartosz: *Najstarsze oznakowanie szlaku turystycznego w Górach Świętokrzyskich*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 32 (36), s. 177–180.
- KOZAK Bartosz: *Z Tumlina do Władystoku i z powrotem. Służba wojskowa Antoniego Nawary w okresie wojny rosyjsko-japońskiej (1904–1905 r.) w świetle rodzinnych dokumentów*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 32 (36), s. 93–115.
- KRĘŻLIK Adrian: *Pięć części cementu klinkierowego, dwie części kruszywa i woda*, „Autoportret. Pismo o dobrej przestrzeni” 2023, nr 4, s. 10–15.
- KRÓL Paweł: *Zakłady Wapienne „Międzygórze” w Kielcach*, „Studia Muzealno-Historyczne. Rocznik Muzeum Historii Kielc” 2023, t. 15, s. 99–133.
- KRÓL Paweł, KOZAK Bartosz: *Kamieniołomy kwarcytu dolnodewońskiego na Górze Wierzejskiej*, „Świętokrzyskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 33 (37), s. 80–86.

- LAPPE Marian: *Budowniczy młynów na Syberii. Leon Bratynski*, „Świątokrzyżskie. Środowisko, Dziedzictwo kulturowe, Edukacja regionalna” 2023, nr 31 (35), s. 137–141.
- LEONCZYK Sergiusz: *Rola polskich inżynierów w budowie Kolei Transsyberyjskiej na przełomie XIX i XX wieku*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 261–279. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- ŁOTYSZ Sławomir: *Muzyka epoki hałasu. Recepcja Odlewni stali Aleksandra Mosołowa w międzywojennej Polsce*, „Studia z dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej” 2023, t. 58, nr 1, s. 101–114.
- MERTA-STASZCZAK Adriana: *Polacy w czasie Wielkiej Emigracji. Inżynierowie żelaznych dróg i mostów (wkład w rozwój infrastruktury na świecie)*, [w:] *Polacy za granicą – dokonania w sferze gospodarczej i społecznej*, red. Paweł Grata, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2023, s. 249–260. Seria: Biblioteka polskiej modernizacji, t. 6.
- MISTEWICZ Marek, *Biografia inżyniera Jerzego Budzyńskiego (1892–1979) na podstawie zasobu archiwalnego Instytutu Badawczego Dróg i Mostów*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 51–87.
- MUSIAŁOWICZ Ryszard: *«Gazomontaż» Wołomin na tle historii przemysłu naftowo-gazowego*, „Rocznik Wołomiński” 2023, t. 19, s. 33–42.
- NEIDHÖFER Gerhard: *Michał Doliwo-Dobrowolski i trójfazowy prąd przemienenny: początki nowoczesnej techniki napędowej i przesyłu energii elektrycznej*, red. Piotr Szymczak, tłum. Andrzej Przytułski, Centralny Ośrodek Szkolenia i Wydawnictw. Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Warszawa 2023, ss. 304, ilustracje. Seria: 100 Książek na 100-lecie SEP, t. 10.
- OKULEWICZ Józef: *Wynalezienie koła przez Józefa Hoene-Wrońskiego*, „Pamiętnik Biblioteki Kornickiej” 2023, nr 40, s. 93–102.
- OMILANOWSKA-KILJAŃCZYK Małgorzata: *Marian Lalewicz architekt petersbursko-warszawski*, Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA, Warszawa 2023, ss. 414, faksymilia, fotografie, ilustracje, plany.
- OPYRCHAŁ Leszek: *Spór Hilarego Szpilowskiego ze Stanisławem Zawadzkiem przy budowie koszar w Kamieńcu Podolskim – uwagi inżyniera budownictwa*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 1, s. 81–106.
- OPYRCHAŁ Leszek, NAHNYBIDA Ruslan: *Pałac Aleksandry Branickiej w Zinkowcach na podstawie dawnych planów i map*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 4, s. 113–125.
- POTRZUSKI Kamil: *Infrastruktura sportowa międzywojennej Warszawy*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2023, ss. 424, faksymilia, fotografie, ilustracje, mapy.

- PRARAT Maciej: *Młyny wodne, wiatraki i kieraty w XIX i I. połowie XX w. na terenie Pomorza (w granicach dawnych Prus Zachodnich)*. Technika i architektura, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2023, ss. 470, faksymilia, fotografie, ilustracje, mapy, plany.
- PYLAK Konrad: *Feliks Kucharzewski (1849–1935) wobec filozofii techniki i nauk technicznych*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2023, t. 32, nr 1, s. 65–106.
- RATAJ Piotr: *Rozwój elektrotechniki we Lwowie do 1914 r.*, red. Anna Trojanowska, Instytut Historii Nauki PAN, ASPRA-JR, Warszawa 2023, s. 600.
- RATAJ Piotr: *Sprawozdanie Maksymiliana Thulliego z sytuacji w C.K. Szkole Politechnicznej (politechnice) we Lwowie w czasie rosyjskiej okupacji Lwowa w latach 1914–1915*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 175–184.
- RODZEŃ Jacek: *Motywy matematyczne na frontyśpisach siedemnastowiecznego polskiego piśmiennictwa techniczno-wojskowego*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 2, s. 105–131.
- SIEMIANOWSKI Jordan: *Działalność linii wschodnio- i zachodnio-szwedzkiej Żeglugi Polskiej S.A. w latach 1935–1939*, „Nautologia” 2023, t. 58, nr 160, s. 52–58.
- SKALIMOWSKI Andrzej: *Miasta są największymi pomnikami cywilizacji. Z Czesławem Bieleckim rozmawia Andrzej Skalimowski*, „Nowe Książki” 2023, nr 1, s. 4–9.
- SUSZCZENIA Paweł: *Machiny miotające w kampaniach Aleksandra Macedońskiego*, „In Gremio. Studia nad Historią, Kulturą i Polityką” 2023, t. 17, s. 19–28.
- SZYDŁOWSKA Agata: *Futerał. O urządzaniu mieszkań w PRL-u*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2023, plik tekstowy EPUB 29,30 MB.
- ŚREDNIAWA Bronisław: *Isambard Kingdom Brunel i jego wielkie dzieła. Inżynier wiktoriańskiej Anglii, wizjoner, tytan pracy, perfekcjonista*, Kraków 2023, ss. 72, faksymile, fotografie, ilustracje, mapy, portrety.
- TUCHOLSKI Zbigniew, KOZAK Bartosz: *Zespół elektrowni Państwowej Wytwórni Prochu i Materiałów Kruszących w Zagożdżonie-Pionkach*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 2023, t. 68, nr 3, s. 111–153.
- TYMIŃSKI Jan: *Porty morskie w Odessie i Mikołajowie w świetle raportu Polskiego Poselstwa w Charkowie z 1923 r.*, „Nautologia” 2023, t. 58, nr 160, s. 48–51.
- WILCZEK-KARCZEWSKA Magdalena: *Rozwój kolei żelaznych na ziemiach polskich w ujęciu historyczno-prawnym*, „Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny” 2023, t. 4, nr 1, s. 100–124.
- WILKE Gerard: *«Żyjące mosty» w średniowiecznych miastach Europy*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Archeologia” 2023, t. 39, s. 9–93.

- WYKA Ewa, *Artefakty nauki. Historyczne przyrządy naukowe w polskich muzeach*, Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 2023, ss. 298, faksymilia, fotografie, ilustracje.
- ZHURYLO Dmytro, LEVCHENKO Volodymyr: *Mikhail Ziegler, the First Professor of Metallurgy at Warsaw Polytechnic, and His Contribution for Developing our Knowledge about Steels*, „*Studia Historiae Scientiarum*” 2023, t. 22, s. 397–432.
- ZWARA Maciej: *150 lat kolei w Czersku*, „*Kościerskie Zeszyty Muzealne*” 2023, nr 17, s. 109–117.